

ERIALASE EESTI KEELE
ÕPPEMATERJALID
VANGLAAMETNIKU
ERIALALE

Silvia Luige

Toimetanud Elle Sõrmus

TALLINN 2008

SISUKORD

Teema 1. Minu amet – vanglaametnik.....	3
Teema 2. Vanglasüsteemi reformimine.....	7
Teema 3. Põgenemine vanglast	12
Teema 4. Kinnipeetavate ja ametnike vahelised suhted	15
Teema 5. Kirjavahetus ja telefoni kasutamine kinnipeetavate ja vahistatute poolt.....	19
Teema 6. Isiku ja objekti läbiotsimine kinnipidamisasutuses.....	24
Teema 7. Lühiajalised ja pikaajalised kokkusaamised kinnipidamisasutuses.....	31

Erialase eesti keele õppematerjalid on mõeldud nii põhikooli kui gümnaasiumi baasil õppijatele, sest teemade käsitlemisel on kasutatud erineva raskusastmega tekste ja ülesandeid. Osaoskusi arendatakse tekstipõhiselt ja integreeritult, kuna eesmärk on valmistada õppijaid ette eestikeelses töökeskkonnas suhtlemiseks.

Tasuta jaotatav tiraaž.

Autor: Silvia Luige

Toimetaja: Elle Sõrmus

Retsensent: Seoriin Jõgise

Keeletoimetaja: Signe Põldsaar

Kujundaja: Tatjana Virulaine

Autoriõigus: Integratsiooni Sihtasutus

Erialaõppe ja keeleõppe lõimimisest

Õppematerjal vene õppekeelega kutseõppeasutustele

ISBN 978-9985-9917-2-5

TEEMA 1. MINU AMET – VANGLAAMETNIK

Teema lõpuks õppijad

- teavad, millised ametid on vanglas;
- oskavad rääkida vanglaametnikest.

SISSEJUHATAV ÜLESANNE

1. Arutage,

- millised ametid on kõrgelt (hästi) tasustatavad Eestis?
- mis töökohad on madalalt tasustatavad?
- millised töökohad kuuluvad rahuldavalt tasustatavate töökohtade hulka?
- millised ametid on
 - tulusamad?
 - vajalikumad?
 - eluohtlikumad?

Kasutage järgmisi väljendeid:

Minu arvates...

Tõenäoliselt.....

Mulle tundub...

Minu meelest....

Ma kaldun arvama...

Ma olen kindel.....

Ma olen veendunud...

Ma arvan,

RÄÄKIMINE

2. Leia loetelust, millised ametid kuuluvad vangla personali koosseisu.

Autojuht, arst, vangistusosakonna juhataja, piirivalvur, medõde, õpetaja, vangivalvur, ajakirjanik, kokk, konstaabel, kohtunik, peaministri nõunik, eraettevõtte tegevdirektor, turvamees, kaplan, raamatupidaja, riigiametnik.

KUULAMINE

3. Kuula teksti nr 1, korda ja ütle mitmuses.

SÕNAVARA

4. Leia tekstist paksus kirjas olevate sõnade tähendus. Leia nendele sõnadele sünonüümid.

LUGEMINE

5. Leia tekstist,

- miks peaks valima vanglaametniku elukutse?
- missugune peab olema vanglaametnik?

MINU AMET – VANGLAAMETNIK

Üle saja noore õpib vanglaametnikuks ja nad usuvad, et kõikide hirmude ja raskuste kiuste saavad nad tulevikus hakkama.

Mida nad täpselt õpivad?

Nad õpivad **korrektsiooni**. Ja kui eesti keeles rääkida, siis nendest saavad **vanglaametnikud**.

Miks nad valisid just selle eriala?

Vanglaametnikud saavad kindla perspektiivi riigitööd leida. Töö tasustamine toimub mitte **tükitöö** eest, vaid **töötasu** koosneb põhipalgast, töö tulemuslikkuse eest makstavatest tasudest ja tööandja poolt tehtud **soodustustest**.

Kui antakse valida, siis kuhu tööle minnakse?

Tahetakse minna tööle Viru vanglasse. Palgatingimused peaksid seal tulema paremad, kui teistes vanglates. Viru Vangla on **kavandatud kõrge turvalisusega**. Viru Vanglas saab **tööstimuliks** olla selle uudsus ja tänapäevsus, tingimused töötajatele ja kinnipeetavatele on **nüüdisaegsed**.

Mida räägivad need, kes on eriala kauem õppinud ja juba praktilal käinud?

Arvatakse, kui ise suhtud vangidesse normaalselt, ei näita oma üleolekut, siis ei pidavat eriti hullu olema. Vanglaametniku töö tänapäeval pole **okastatide** vahel jalutada, püss õlal, vaid see tähendab **mitmeplaanilist** tööd inimestega. Selleks on vaja tunda nii õigusküsimusi kui ka religiooni, kultuuri, psühholoogiat, sotsiaaltööd jm.

Millised peavad olema selles ametis isikuomadused?

Tarvis on **raudseid närve** ja head vene keele oskust. Raudsed närvid kasvavad seal aja jooksul. Vanglaametnik peab olema tugev, julge, vastutustundlik. Peab olema valmis kurjategijaga **suhtlema**, oskama takistada rünnet ja kallaletungi. Peab arvestama sellega, et kinnipeetavad **üritavad** vanglaametnikku **mõjutada**. Kindlasti tuleb selgeks teha, et üks kord altkäemaksu võtta või kurjategijale vastu tulla on sama, et kui annad sõrme, siis annad terve käe. Vanglaametniku töö nõuab kõrget moraali, õiglus- ja missioonitunnet.

Mida ütelda noortele, kes on praegu eriala valiku tegemisel?

Justiitskolledžisse õppima asuja võib **olla veendunud** valitud eriala perspektiivis, töökoha leidmise võimalustes ja rohketes väljakutsetes. Vanglasüsteem **väärtustab** ja motiveerib erialase haridusega **teenistujaid** 30% kõrgema töötasuga, **kindlustab** õppima tulnud isikule **tasuta** vormiriietuse ja maksab õpingute ajal vanglaametnikukandidaadile igakuist stipendiumi.

www.sisekaitse.ee

KIRJUTAMINE

6. Pane sõnad õigesse käändesse.

1. Sisekaitseakadeemia Justiitskolledžis saab õppida (vanglaametnik).
2. Vanglaametnikud peavad (hirmud ja raskused) hakkama saada.
3. Olen veendunud, et tegin õige sammu, kui valisin (see eriala).
4. Korraldajad peavad tundma (psühholoogia, õigusküsimused).
5. Kuidas suhtuda (eluaegne kinnipeetav)?
6. Kinni peetavad isikud üritavad mõjutada (vanglaametnik).
7. Osakonnajuhataja tegi uuele alluvale selgeks, et (kinnipeetavad) peab suhtlema ametialaselt.
8. Ei maksa tulla (vahistatud ja kinnipeetavad) vastu, sest nad kasutavad sinu headust ära.
9. Riigiametniku palk koosneb (põhipalk ja lisatasud).
10. Tänapäeva vanglasüsteem väärtustab (erialane haridus) (teenistujad) 30% kõrgema töötasuga.

LUGEMINE

7. Sobita lause algus ja lõpp.

lause algus	lause lõpp
1. Palka makstakse mitte tükitöö eest,	a) võib osutada vastupanu, tungida kallale.
2. Uute vanglate uudsus ja tänapäevsus	b) vaid on fikseeritud töötasu.
3. Vanglasüsteem kindlustab õppijale tasuta vormiriietuse	c) motiveerib noori inimesi sinna tööle.
4. Tuleb olla valmis, et kinnipeetav	d) vaid suhtleb kurjategijaga.
5. Tänapäeval ei jaluta vanglaametnik okastraatide vahel, relv taskus,	e) ja maksab vanglaametnikukandidaadile stipendiumi.

KIRJUTAMINE

8. a) Täida tabel teksti abil.

b) Täienda tabelit oma töökogemuste abil.

Vanglaametniku töö positiivsed ja negatiivsed küljed.

positiivsed küljed	negatiivsed küljed
Kindel perspektiiv tööd leida.	Oht sattuda kinnipeetava mõju alla.

RÄÄKIMINE

9. Tutvusta oma tabelit rühmakaaslastele ja võrdle oma tulemustega.

KUULAMINE

10. Kuula teksti nr 2 ja ütle,

- kellele need kuulutused on mõeldud?
- mis on nendes kuulutustes ühist?
- mille poolest need erinevad?

KUULAMINE, KIRJUTAMINE

11. Kuula teksti veel kord ja täida tabel.

	IME VANGLA	LOOTUSE VANGLA
Keda otsitakse?		
Mida kandidaadilt oodatakse?		
Mida vangla pakub?		
Mitu tundi on vahetus?		
Missugune on palk?		

RÄÄKIMINE

12. Võrdle kuulutusi. Kummasse vanglasse sa teenistusse kandideeriksid? Miks?

RÄÄKIMINE

13. a) Küsitله kolme rühmakaaslast ja uuri,

- kellena on ta varem töötanud?
- kuidas ta sattus praegusele tööle?
- milline on tema tavaline tööpäev?
- millised on tema ülemus ja kolleegid?

b) Tee küsitlusest kokkuvõte.

c) Tehke rühmakokkuvõte küsitlusest.

RÄÄKIMINE

14. Kirjutad kooli ajalehele artiklit vanglaametniku ametist. Küsitله oma rühmakaaslasti.

Kasuta järgmisi küsisõnu: *Kust? Kes? Milleks? Mis? Keda? Kas? Kelleks? Kuidas? Kellesse? Miks? Kui tihti? Kui kaua? Kellega? Mitu? Kellele? Kellel? Kellena? Kellesse? Kumb? Mille tõttu?*

KOKKUVÕTTEV ÜLESANNE

15. Tutvusta vanglaametniku eriala kooli avatud uste päeval. Esitus tee programmis Power Point.

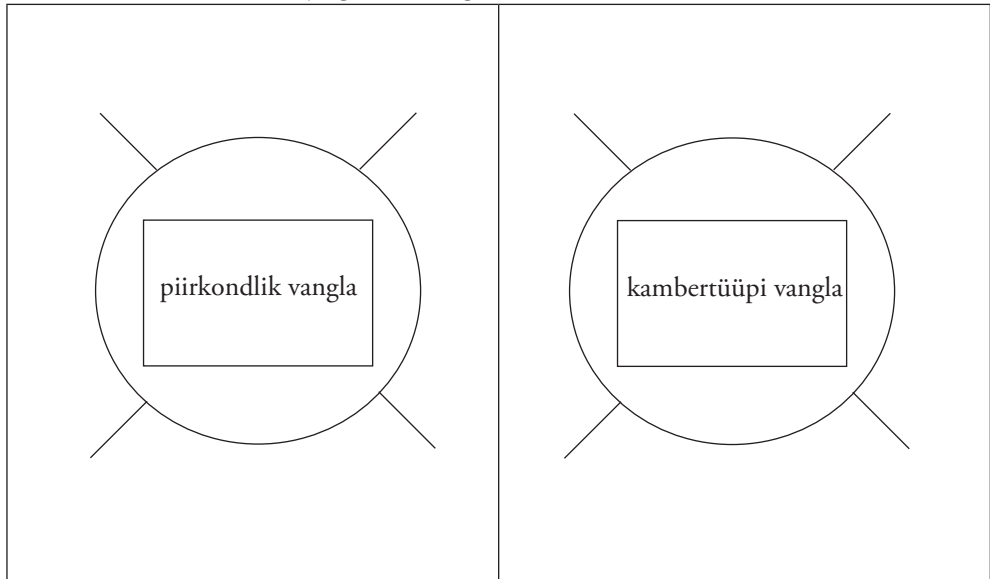
TEEMA 2. VANGLASÜSTEEMI REFORMIMINE

Teema lõpuks õppijad

- teavad, milliseid töö- ja arenemisvõimalusi on kinnipeetavatel karistuse kandmise ajal;
- oskavad tutvustada, mille poolest erineb kambersüsteemiga vangla laagertüüpi vanglast.

SISSEJUHATAV ÜLESANNE

1. Seleta, mida tähendavad järgmised vangalatüübid. Too näiteid.

SÕNAVARA

2. Sobita sõna või fraas ja tõlge.

sõna/fraas	tõlge
1. tagasipöördumine ühiskonda	a. региональный
2. esmakordselt karistatud kinnipeetavad	b. тюрьма камерного типа
3. kinnipeetavate vahelised suhted	c. иск
4. relvastatud üksus	d. обучение
5. piirkondlik	e. спецподготовка
6. eriväljaõpe	f. впервые наказанные заключённые
7. välispiire	g. отношения между заключёнными
8. inspektor-kontaktisik	h. возвращение в общество
9. kooolitus	i. инспектор - контактёр
10. kambertüüpi vangla	j. вооружённое подразделение
11. ametiõpe	k. наружное ограждение
12. hagi	l. стажировка

KUULAMINE

3. Kuula teksti nr 3 ja täida lüngad.

Vanglasüst___m, si___enev, p___rkondlik, v___bima, transpor___ivahendid, ülik___l, ___luurimine, kinnip___tav, sotsi___lsed, lei___mine, tagasip___rdumine, t___elikult, isol___rima, k___saegne, väljaõ___e, efekt___vselt, k___latud, esmakor___selt, k___luma, val___kond.

LUGEMINE

4. Leia tekstist 2. ülesande sõnad.

TARTU VANGLA avamine ja KESKVANGLA sulgemine

1.

Eesti vanglasüsteemi reformimise tähtsaimateks põhimõteteks on olnud üleminek piirkondlikele kambersüsteemiga vanglatele. Kambertüüpi vangla vähendab kinnipeetavate omavahelisi kontakte ning lõpetab vanglate kui kuritegevuse ülikooli eksisteerimise. Samuti on tähtis eeluurimise või kohtumenetluse ajaks vahi alla võetud isikute isoleerimine teistest kinnipeetavatest.

Piirkondlik vangla aitab säilitada kinnipeetava sotsiaalseid sidemeid oma perekonnaga, see omakorda muudab kinnipeetava tagasipöördumise ühiskonda valutumaks ja vabadusekaotuse kui karistuse efektiivsemaks.

2.

Äsjaavatud Tartu Vangla ja suletud Keskvangla erinevad mitmetes valdkondades nagu öö ja päev.

Keskvanglas olid kambrid 4- kuni 32-kohalised ning puudus võimalus kinnipeetuid vastavalt vajadusele isoleerida. Tartu Vanglas viibib ühes kambris maksimaalselt kaks inimest ja kuna kambrid on jaotatud väikestesse osakondadesse, võimaldab see erineva kategooria kinnipeetavaid (nt esmakordselt karistatud, töötavad ja õppivad kinnipeetavad) efektiivselt isoleerida.

Keelatud esemete sissetoimetamine Tartu Vanglasse on keeruline. Öösel ja päeval jälgivad vanglas toimuvat kaamerad ning kõik sinna sisenevad isikud ja transpordivahendid läbivad põhjaliku kaasaegse tehnikaga varustatud turvakontrolli.

Keelatud asjade vanglasse toimetamise piiramisel ja kinnipeetavate distsiplineerimisel on suurt rolli mänginud vanglaametnikest moodustatud relvastatud üksus. Sinna kuuluvad liikmed on saanud erivaljaõppe kinnipeetavate vastuhakkude ja massikorratuste tõkestamiseks ning keelatud esemete avastamiseks.

Keskvangla välispiiret valvasid inimesed. Tartu Vangla piirde valve toimub täielikult elektrooniliselt paljude kaamerate ja erinevate turvasüsteemide kaudu.

Ühes Tartu Vangla käivitamisega loodi kõikides Eesti vanglates inspektori-kontaktisiku ametikohad. Kontaktisik teab ja tunneb oma hoole all olevaid kinnipeetavaid ning aitab kaasa nende tagasipöördumisele normaalsesse ellu.

3.

Enne Keskvangla sulgemist läbisid kõik vanglasüsteemi saabuvad kinnipeetavad ja vahistatud esmase tervisekontrolli Keskvangla meditsiiniosakonnas.

Alates 2003. aastast kontrollitakse esmalt kinnipeetavate tervist Tartu ja Tallinna vanglates. Tartu Vangla meditsiiniosakond on kaasaegselt sisustatud. Oluliselt on vähenenud

oht, et erinevad nakkushaigused – eeskätt tuberkuloos – levivad vanglas sees ja seejärel ka sellest väljapoole.

4.

Ruumipuudusel ei olnud Keskvanglas võimalik läbi viia kinnipeetavate koolitust ega pakkuda neile erinevaid töövõimalusi. Üksikuid lühiajalisi ametiõppe kursusi viidi läbi ainult vangla majandustöödega seotud kinnipeetavate ettevalmistamiseks.

Tartu Vanglas on kinnipeetavatel võimalik omandada põhi- ja keskharidus, samuti kutseharidus nii põhikooli kui ka keskkooli baasil, õppida saab nii eesti kui ka vene keeles.

5.

Kinnipeetav võib omandada väikeettevõtte korralduse, tislari või keevitaja eriala ning samas asuval AS-i Eesti Vanglatööstus tööstuspindadel saavad õppijad ka tislari ja keevitaja ametit praktiseerida.

Tartu Vangla tootmisruumides tegutseb AS-i Eesti Vanglatööstus metalli- ning puutööstsehh. Lisaks on eraldi väljaõpet omamata võimalik töötada erinevatel komplekteerimis- ning pakkimistöodel. Kokku on Tartus vanglatööstuses võimalik tööd leida kuni sajale kinnipeetavale, neile lisanduvad veel 80 vangla majandustöödel töötavat kinnipeetavat. Vanglas kasutatav tootmistehnoloogia ning saadud kutseoskused vastavad tööturu nõuetele ning seega saab kinnipeetav peale vabanemist sama tööd jätkata.

Töökoha leidmine muudab vanglast vabanenul kohanemise eluga väljaspool vanglat lihtsamaks ning sissetulekute ja pideva tegevuse olemasolu aitab endisel vangil edaspidi õiguskuulekalt elada. Lisaks kinnipeetavate tööskestuste tõstmisele tagab nende töötamine ja sellest saadav sissetulek hagide maksmise ja vabanemistoetuse kogumise.

Justiitsministeeriumi väljaanne 2003

LUGEMINE

5. Sobita pealkirjad ja tekstilõigud.

Kaasaegne arstiabi vanglas

Kinnipeetavate töö- ja arenevõimalused

Vanglasüsteemi reformimine – Tartu Vangla ja Keskvangla

Uus vanglasüsteem

Kinnipeetavate koolitusvõimalused või vanglakoolid

LUGEMINE

6. Võrdle kahe vangla arhitektuuri, kasutades allolevaid pilte.

Keskvangla

Tartu Vangla

RÄÄKIMINE

7. Vasta teksti abil küsimustele.

- 1) Mis on Eesti vanglasüsteemi reformimise tähtsamateks põhimõteteks?
- 2) Kuidas toimub jälgimine vanglas?
- 3) Loetle, millised erialad võib omandada ja mida praktiseerida kinnipeetav?
- 4) Võrdle Keskvanglas ja Tartu Vanglas kinni peetavate isikute paigutamise tingimusi.
- 5) Selgita oma sõnadega, mida tähendab vanglasüsteemi reformimine.
- 6) Kuidas on vangistuse kandmise ajal võimalik omandada haridust?
- 7) Milliseid töö- ja arenemisvõimalusi võib kasutada vangla tingimustes?
- 8) Miks on tähtis kinnipeetavate koolitamine ja tööga hõivamine vabadusekaotusliku karistuse kandmisel?

KUULAMINE

8. Kuula teksti nr 4 ja lõpeta laused.

- 1) Kambertüüpi vangla vähendab.....
- 2) Piirkondlik vangla aitab säilitada.....
- 3) Relvastatud üksusesse kuuluvad.....
- 4) Tartu Vangla piirde valve toimub.....
- 5) Alates 2003. aastast kontrollitakse esmalt kinnipeetavate.....
- 6) Kinnipeetavatel on võimalik omandada.....
- 7) Õppijad saavad tislari ja
- 8) Vanglas saadud kutseoskused

RÄÄKIMINE

9. Arutage omavahel ja tutvustage tulemusi teisele rühmale.

I rühm

- 1) Kuidas sa kasutaksid koolitusvõimalusi vangla oludes?
- 2) Mida sa teeksid, olles inspektori-kontaktisiku ametis?
- 3) Mis juhtuks, kui Keskvangla eksisteeriks (töotaks) edasi?
- 4) Mille poolest erineb/ sarnaneb nende kahe vangla töökorraldus?
- 5) Millised valdkonnad on vangla töökorralduses esmatähtsad? Tooge näiteid oma järelduse toetuseks.

II rühm

- 1) Millisele valdkonnale tuleks pöörata rohkem tähelepanu, aidates kinnipeetaval tulla vabaduses eluga paremini toime?
- 2) Milline vanglamudel on sinu arvates optimaalne vanglaametnike julgeoleku tagamiseks?
- 3) Kui oluline on sinu arvates piirkondlikele vanglatele üleminek?
- 4) Mida sa arvad inspektori-kontaktisiku rolli tugevdamisest kambertüüpi vanglas?
- 5) Mida sa soovitaksid äsja (alles) ametisse määratud vangistusosakonna juhatajale?

III rühm

- 1) Mida aitab säilitada piirkondlik vangla?
- 2) Kuidas saab tõsta kinnipeetavate harituse taset?
- 3) Kuidas piirata vanglas keelatud esemete sissetoimetamist?
- 4) Miks on kinnipeetava töötamine kasulik talle endale?
- 5) Kellele on see artikkel suunatud?

KIRJUTAMINE

10. Täida teksti abil tabel ja võrdle oma naabri tabeliga.

Tunnused	Keskvangla	Tartu Vangla
1. Piirkondlikkus		
2. Kuritegevuse vähendamine		
3. Sotsiaalsete sidemete säilitamine		
4. Hakkamasaamine peale vabanemist		
5. Kambrite võimalik täituvus		
6. Kinnipeetavate vaheliste suhete arenemine		
7. Vanglasises subkultuuri levimine		
8. Keelatud esemete sissetoimetamine		
9. Relvastatud üksuse kasutamine		
10. Välispiirde valvamine		
11. Inspektori-kontaktisiku ametikoht		
12. Esmane tervisekontroll		
13. Kinnipeetavate koolitusvõimalused		
14. Kinnipeetavate ametiõpe ja tööhõive		

KUULAMINE

11. Kuula teksti nr 5 ja kirjuta aastaarv.

- 1)..... avati kambervangla Tartus.
- 2) on plaanis ühendada Ämari ja Murru Vangla.
- 3) avatakse Viru Vangla ning suletakse Viljandi vangla.
- 4) avatakse uus Tallinna Vangla Maardus.

RÄÄKIMINE (RÜHMATÖÖ)

12. Miks on vaja vanglasüsteemi reformida? Põhjendamisel lähtu kinnipeetava resotsialiseerimise eesmärgist.

KOKKUVÖTTEV ÜLESANNE

13. Koosta kinnipeetavate tööhõive kava, kasutades alltoodud kava. Vajadusel võib kasutada vangistusseaduse § 37– 43.

- Töövaldkonnad, lähtudes kinnipeetavate ja vanglaametnike julgeolekust
- Töötamine kinnipidamiskoha territooriumil
- Töötamine väljaspool vanglat
- Töötingimused
- Kinnipeetava töökohustus, töökohustusest vabastamine
- Kinnipeetavate töö tasustamine

TEEMA 3. VANGLAST PÕGENEMINE

Teema lõpuks õppijad

- teavad, millisel viisil võidakse vanglast põgeneda;
- teavad, kuidas teavitada suuliselt ning kirjalikult juhtkonda kinnipeetava põgenemisest;
- oskavad rääkida, kuidas takistada kinnipeetava või vahistatu põgenemist.

SISSEJUHATAV ÜLESANNE

1. Räägi, mis toimub pildil.

LUGEMINE

2. a) Leia tekstist sünonüümid järgmistele sõnadele.

vangla, tara, põgenema

b) Moodusta sõnadega võimalikult pikki lauseid.

jälgima	minema välja	ronima
lõikama	jooksma	toimuma
hüppama välja	põgenema	saama kätte
keelama		

LUGEMINE

3. Loe teksti ja järjesta tekstilõigud.

PÕGENEMINE ROOTSI VANGLAST

..... Vangivalvurid jälgisid automaatide ja mobiiltelefonidega varustatud vangivabastajate askeldamist nagu põnevusfilmi, kuid vahele ei seganud. Kumla kinnipidamiskoha direktori sõnul ei tohi valvurid sellises olukorras välja minna ega end relvastatud kurjategijatele "eksponeerida".

..... Samal ajal ronis üle müüri teine "vabastaja", lõikas üksteise järel läbi veel kaks metallvõrkvara teispoole müüri. Kolm ohtlikku kurjategijat asusid sama teed välja ronima: läbi metallvõrkaia aukude, üle seitsme meetri kõrguse müüri, siis autosse, ja kadunud nad olidki.

..... Kõik toimus järgmiselt: öhtul kell 18.07, kui vahialused viibisid vangla õues igapäevasel jalutuskäigul, sõitis türmi piirdetara juurde sõiduauto. Seal hüppas välja relvastatud mees, lõikas läbi vangla müüri ümbritsevad kaks metallpiirdetara, asetas lahtikäiva alumiiniumredeli vastu seitsme meetri kõrgust vanglamüüri, ronis müürile, võttis teise redeli ja asetas selle teisele poole müüri. Siis jäi müürile seisma, suunates automaaditoru demonstratiivselt vanglahoone poole. Seal istusid valvurid, kes jälgisid juhtunut turvaekraanidelt.

..... Pühapäeval, 2004 aasta 18. jaanuari õhtul põgenes Kumla vanglast kolm kinnipeetavat. Nad kandsid karistust röövimiste ja raskete narkokuritegude eest. See oli esimene kord viimase 11 aasta jooksul, kui kinnipeetavatel õnnestus põgeneda Rootsi ühest kõige rangemini valvatavast vanglaosakonnast, nn Kumla "punkrist".

..... 18. jaanuaril 2004. aastal Kumlast plehku pannud kurjategijad saadi nelja päeva pärast kätte. Kinnipidamiskohast põgenemine ei ole Rootsis kuritegu. Karistuseks võidakse mõneks ajaks keelata külastused ja telefoni kasutamine, samuti pikendada karistusaega redus oldud päevade võrra.

kuum@ekspress.ee 29.01.2004

KUULAMINE

4. Kuula teksti nr 6 ja kontrolli oma järjestust. Vajadusel parandada.

SÕNAVARA. KIRJUTAMINE

5. Leia igast lõigust võtmesõnad ja koosta nendega iga lõigu kokkuvõte.

RÄÄKIMINE (RÜHMATÖÖ)

6. Arutage rühmas.

- Mis juhtus 18.01.2004 Kumla vanglas?
- Kui tihti põgenetakse Kumla "punkrist"?
- Mida tegi relvastatud mees?
- Mida tegid sel ajal valvurid?
- Kuidas ronisid välja kolm ohtlikku kurjategijat?
- Miks valvurid ei takistanud põgenevate kinnipeetavate tegevust?
- Kas vanglast põgenenud kurjategijad õnnestus kinni pidada ?
- Milline karistus võidakse määrata kinnipeetavale põgenemise eest?
- Miks ei tohi vanglakorra valvurid kasutada tulirelvi?
- Milliseid julgeolekuabinõusid võidakse kasutada kinnipeetavate suhtes?

KUULAMINE

7. a) Kuula teksti nr 7 esimest osa ja täida lüngad. Võrdle naabriga.

I osa. EESTI POISS PÕGENES SOOME VANGLAST

Laupäeval põgenes valvurite käest Vantaa vanglas..... eestlane Uno Ilves, kes mõisteti suvel Soomesüüdi inimkaubanduses. Ilves kaebas reedel vanglas halba, mistõttu toimetati ta haiglasse. Arstide hoole all veedetud öö järel palus mees luba ning ta lubati selleks koos valvuriga hoonest välja peaukse juurde.

Suitsetamise ajal hakkas vang aga jooksma parkimisplatsi suunas. Valvur oli sedavõrd üllatunud, et reageerida enne, kui mees hüppas ühte teda oodanud autosse, mis seejärel minema

Postimees, 07.11.2006

b) Kuula nüüd teksti nr 7 teist osa ja täida lüngad. Võrdle naabriga.

II osa. BRITI VANGLAST IRAAGIS PÕGENES 10 KAHTLUSTATAVAT

Briti vanglast Iraagis põgenes kahtlustatavat. Vangid pääsesid sest vahetasid riided neid tulnud isikutega, kes ka hiljem asusid nende asemele

www.epl.ee 16.03.2007

c) Kuula teksti nr 7 kolmandat osa ja täida lüngad. Võrdle naabriga.

III osa. PÕGENEMINE TARTU VANGLAST

18. septembril 2003. aastal päeval põgenes Tartus vangla konvoiautost kaks
....., kellest üks saadi kätte, teine on aga
..... Vahistatud lõhkusid konvoiauto
ust ja libistasid end uksepraost Põgenemisele aitasid kaasa ka
..... konvoeeritavad, kes ei allunud distsipliinile.

Postimees 28.09.2003

RÄÄKIMINE

8. Võrdle nelja teksti põgenemismooduseid. Leia erinevused ja sarnasused.

	sarnane	erinev
Rootsi vanglast		
Soome vanglast		
Briti vanglast		
Tartu vanglast		

Kasuta ka kõneväljendeid:

Mulle tundub, et... Minu arvates... Mina arvan, et... Kui võrrelda, siis... Võrreldes...

RÄÄKIMINE

9. Järjesta põgenemismoodused ja põhjenda oma järjestust.

☐ ronida üle müüri	☐ läbi metallvõrkaia aukude
☐ piirdetara juures seisva autoga	☐ olles töodel väljaspool vanglat
☐ avavanglast või avavangla osakonnast	☐ järelevalve alt, võltsitud kohtumääruse alusel
☐ uurimistoimingutele toimetamisel	☐ teeseldes vabastatavat isikut

RÄÄKIMINE (PAARISTÖÖ)

10. Aruta naabriga, kuidas on võimalik ennetada eelmises ülesandes toodud põgenemismooduseid.

RÄÄKIMINE (PAARISTÖÖ)

11. Leidke ajakirjandusest infot, näiteid kinnipeetavate põgenemis- ja lühiajalistelt väljasõitudel mittenaasmise juhtumite kohta. Kuidas takistati põgenemist, peeti tagaotsitav kinni.

KOKKUVÕTTEV ÜLESANNE

12. Sinu valvekorra ajal põgenes üks kinnipeetav.

a) Koosta vangla direktori nimele ettekanne kinnipeetava poolt kinnipidamiskohast toimepandud põgenemise kohta. Järgi etteantud küsimusi.

- Kes on põgeneja (isikuandmed)?
- Kust? Millal?
- Mis asjaoludel?
- Vanglaametnike tegevus põgenemise takistamisel.

b) Teavita vahetut ülemust juhtunust.

TEEMA 4. KINNIPÉETAVATE JA AMETNIKE VAHELISED SUHTED

Teema lõpuks õppijad

- teavad, milleni võib viia ametiväline suhtlemine kinnipeetavatega;
- oskavad anda nõu, kuidas suhelda kinnipeetavaga.

SISSEJUHATAV ÜLESANNE (PAARISTÖÖ)

1. Otsusta, mida kõigepealt teed, kui kinnipeetav palub osta talle pakk sigarette.

- a) Küsid selleks ostuks raha ja ka “vaevatasu”, ning siis ostad palutud sigarette.
- b) Keeldud kinnipeetava palvet täitmast ja teatud sellest oma vahetule ülemusele.
- c) Ostad kinnipeetavale paki sigarette esimesel võimalusel, annad selle üle ja palud jätta sind rahule.
- d) Soovitad kinnipeetaval kirjutada poeavalduse.
- e) Kirjutad ettekande kinnipeetava käitumise kohta ja edastad selle vangla korrapidajale.

KUULAMINE. KIRJUTAMINE

2. a) Kuula teksti nr 8 ja jätkka rida.

- 1) Ametniku, kiirelt, võidakse, eksisammu, ja,
- 2) Lõuna-Eesti, heliseb, töötava, päeval, mobiiltelefon, arestimajas,
- 3) Üritavad, ja, nõrkusi valvurites, kaastunnet, vangid, leida, ning,
- 4) Valvur, soodustusi, kavalale, teeb,
- 5) Kinnise, enda, iseloomuga, mees,
- 6) Hindas, sellega, võttis, jaks, olukorra, ja, elu, mehe, ta, lõppes,
- 7) Salakaval, politsei, 2005. aastal, vang,

b) Moodusta sõnadest laused.

KUULAMINE

3. Kuula teksti nr 9 ja kontrolli oma eelmise ülesande lauseid.

LUGEMINE

- 4. Tõmba tekstis joon alla nendele sõnadele, sõnaühenditele, lausetele, mis iseloomustavad**
- vanglaametnik Ülot;
 - kinnipeetav Alekseid.

VANGIVALVURI SAATUSLIK HEATEGU

Seda lugu tasub erilise hoolega lugeda ametnikel, kes suhtlevad igapäevaselt “kurja maailma” esindajatega – vangidega. Neile, kes ei tea, et vangidega kokku puutudes võidakse iga teie eksisammu kiiresti ja julmalt ära kasutada.

Lugu põhineb Tartu Maakohtu otsusel ja asjaosaliste meenutustel.

On 2004. aasta aprill. Heliseb ühes Lõuna-Eesti arestimajas töötava mehe mobiiltelefon. Nimetagem meest Üloks. “Tere, Aleksei siin”, ütleb hääl telefonis. Sellest kõnest saab alguse üheksa kuud kestev uskumatu väljapressimine, mis tipneb tõelise tragöödiaga.

Sama aasta aprill, mõni nädal varem. Arestimajas istub 27aastane Aleksei Jegorov. Ta on juba kümme aastat vangis viibinud – röövimiste ja varguste eest neli korda karistatud. Mõistagi oskab niisugune tüüp suhelda, valdab psühholoogianippe paremini kui mõnigi diplomeeritud inimhingede insener. Naiivne on arvata, et vangid ei ürita valvurites kaastunnet tekitada ning nende nõrkusi leida ja ära kasutada.

Valvur libastub

Kuidas täpselt algas Jegorovi tutvus Üloga, on täna võimatu öelda, ent aprilli algul palub vang valvurilt väikest teenet. Jegorov soovib, et Ülo ostaks talle toidukraami ja muud nipet-näpet. Ka hundijalavett. Selleks laseb Jegorov ühel vabaduses oleval sõbral Ülo pangaarvele kanda 300 krooni. Ülo ulatab Jegorovile oma telefoni, et see saaks edastada sõbrale vajalikud andmed.

Nädal hiljem tehakse uus ülekanne – 250 krooni. Valvurile lubatakse “vaevatasuks” 100 krooni. Pahaaimamatult astub Ülo sel hetkel Jegorovi seatud lõksu, sest raha kandmine pangaarvele, telefoni üleandmine, alkoholi ostmisest rääkimata, on määrustevastased teod.

Juba mõne päeva pärast, siis kui Ülo ja Jegorov üheskoos kambrisse toodud alkoholi manustavad, hakkab vang valvurile ääriveeri rääkima, et ega sellest probleeme ei tule, et valvur kinnipeetavaga hästi läbi saab ja talle soodustusi teeb. Ülo neelab sööda – ta ehmub ja palub Jegorovil inimlikuks jääda. Vang teatab, et vaikimisel on hind – uus mobiiltelefon pluss 4500 krooni.

Ülo toob Jegorovile uue Nokia. Jegorovi nõudmisel annab Ülo üle ka ostutšeki, kus kirjas valvuri nimi. Tšeki vangile ulatamine võrdub hinge müümisega saatanale, sest vangi kätte satub ümberlükkamatu tõend valvuri vastu.

Lugematutes kõnedes nõuab Aleksei Ülolt “vaikimise eest” raha, ähvardades paljastada Ülo üleastumised. Alguses sunnib Aleksei libastunud valvurit tegema 5000-krooniseid ülekandeid, siis juba 10 000-krooniseid. Peagi kasvab nõudmise suurus 20 000, siis juba 60 000 kroonini ülekande kohta. Juba mais lahkub Ülo töölt arestimajas, kuid Alekseid see ei peata.

Mees ei usalda isegi abikaasat

Ülo abikaasa Anne saab loomulikult aru, et mees on mässitud mingisse afääri, ent millesse? Kinnise iseloomuga mees hoiab juhtunu enda teada.

22. detsembril 2004 teatas Ülo oma abikaasale, et kellegi käes on mingid dokumendid ja see ei tohi politseisse minna ja ta peab need dokumendid kätte saama. Ta oli näost hall.

23. detsembri hommikul läks Ülo koos naisega linna raha üle kandma. Tee peal helistas Ülole keegi ja nõudis kellaajaliselt 60 000 krooni, kui selleks kellaks pole, siis juhtub midagi. See oli nagu ähvardus.

Ohvri enesetapp ei peata väljapressijat

Selleks ajaks oli Ülo müünud maha kõik, mis müüa kõlbas, võtnud sõpradelt ja sugulastelt võlgu ning väljapressijale maksnud koguni 288 000 krooni! Sellega Ülo jaks lõppes, ta hindas olukorra lootusetuks ja 23. detsembril 2004 võttis endalt elu...

Paari päeva pärast helistab “aitaja” uuesti. Rahustab Annet ja ütleb, et saab varsti kätte need dokumendid ja disketi, kuhu salvestatud koledad ja õudsed andmed, mis Ülot ja tema perekonda kompromiteerivad. Aasta viimastel päevadel Anne telefon lausa hõõgub salapärase “abilise” kõnedest. Loomulikult peab Anne maksma heategijale paberite eest teatud vaevatasu.

Rets saadakse kätte

Jaanuari keskel hakkab Anne nõudma “heategijaga” kokkusaamist. Võõras kohtumisele ei ilmu. Alles siis pöördub naine võimude poole.

10. veebruaril 2005 peeti Jegorov kinni. Jegorovi kinnipidamisel kasutati “sööta”, kes meelitas Jegorovi kohtumisele. Edasi tegutses politsei eriüksuse K-komando.

Tegelikult puudusid Jegorovil sidemed kuritegelikus maailmas, riigiorganitest rääkimata. Tegemist on lastekodus kasvanud ja 15aastasena noortevanglasse sattunud varga ja röövliga, kelle jõhkru kuritegude toimepanemisel kasvas aasta-aastalt koos süveneva heroïnisõltuvusega.

2005. a aprilli keskel mõistis Tartu maakohus Jegorovi süüdi nii väljapressimises kui röövis ja määras talle 11 aastast vangistust.

www.ekspress.ee.19.06.2006

LUGEMINE

5. Otsusta teksti põhjal, kas väited on õiged (A), valed (B) või ei ole seda teksti põhjal võimalik öelda (C).

1. See lugemispala on suunatud avalikus sektoris töötavatele inimestele.
2. Vangivalvur Ülo on saanud hästi läbi paljude kinnipeetavatega.
3. Kinnipeetav Aleksei kasutas vanglaametnik Ülot üle aasta.
4. Kinnipeetav palub Ülol osta talle söögikraami ja alkoholi.
5. Jegorov annab Ülole ostudeks sularaha.
6. Kinnipeetav ähvardab vanglaametnikku ja seletab, et vaikimise eest tuleb maksta
7. Ülo toimetab üheksa kuu jooksul Jegorovile mitu mobiiltelefoni.
8. Suurim ülekande summa oli 60 000 krooni.
9. Lõpuks realiseeris Ülo, mis realiseerida sai, võlgnes oma tuttavatele ja lähedastele, ja tasus šantažeerijale peaaegu 300 000 krooni.
10. Jõululaupäeval jättis Ülo maailma ja eluga hüvasti.
11. Peale Ülo surma sai tema abikaasa Anne Jegoroviga kokku ning maksis talle nõutud summa.
12. 2005. aasta alguses võeti Jegorov vahi alla.
13. Väljapressija jõhkru on tingitud uimastisõltuvusest.
14. Kinnipeetavale Aleksei Jegorovile mõisteti 11 aastane vabadusekaotuslik karistus.

LUGEMINE. RÄÄKIMINE

6. a) Leia tekstist kaks kõige andestamatumat ametnikupoolset üleastumist.
- b) Anna kaks nõuannet, kuidas peaks Ülo käituma.
- c) Anna kaks nõuannet, kuidas aidata Ülot.

GRAMMATIKA

- 7. Moodusta paksus kirjas lauseosast *v*-kesksõna. Pööra tähelepanu sõnajärjele.**
Näide: Ametnikud, kes suhtlevad vangidega mitteametlikult, võivad sattuda kiiresti eksiteele. Vangidega mitteametlikult suhtlevad ametnikud võivad sattuda kiireti eksiteele.
1. Korraldaja, kes töötab vanglas, peab käituma kinnipeetavatega väga ettevaatlikult.
 2. Valvur kuulab alati huviga kinnipeetavate elulugusid, mis tekitavad kaastunnet.
 3. Kinnipeetavat, kes palub valvurilt teenet ja lubab “vaevatasu” maksta”, ei tohi usaldada.
 4. Arestialust, kes ähvardab vanglaametnikku kättemaksuga, ei ole vaja karta.

5. Ametnik, kes teeb kinnipeetavatele soodustusi, kõrvaldatakse ametist.
6. Vahialust, kes pressib vanglaametnikult raha välja, karistatakse vangistusega.
7. Kinni peetavad isikud üritavad koguda andmeid, mis kompromiteerivad vanglaametnike ja nende perekondi.

KIRJUTAMINE

8. Moodusta *nud*-kesksõnad ja leia kolmandast tulbast nende juurde sobiv sõna.

<i>ma</i> -tegevusnimi	<i>nud</i> -kesksõna
libastuma	...libastunud....(missugune?)	korralvur
olema vabaduses	raha
tegema ülekande	tuttav
nõudma raha	vanglaametnik
lahkuma teenistusest	avalik teenistuja
sattuma vanglasse	noormees
võtma võlgu	väljapressija

b) Moodusta lauseid, milles kasutad *nud*-kesksõna omadussõnana.

KUULAMINE

9. a) Kuula teksti nr 10 ja vasta küsimustele.

- 1) Mis tüüpi teksti kuulasid?
- 2) Kes rääkisid?
- 3) Mitu inimest/mis soost?
- 4) Kui vanad on rääkijad?
- 5) Mis ametit nad peavad?

b) Kuula teksti veel kord ja vasta ülejäänud küsimustele.

- 1) Kui pikk on nende tööstaaž selles valdkonnas?
- 2) Mis on kõige süütum juhtum?
- 3) Mis on kõige ohtlikum juhtum?
- 4) Märgi üles teksti sõnum
- 5) Lahenda probleem.

KIRJUTAMINE (RÜHMATÖÖ)

10. Järjestage sõnaühendid kronoloogiliselt ja koostage tekst.

pressima raha välja; palub väikest teenet; võttis endalt elu; kannab raha sõbra kontole; manustama hundijalavett; nõudma kokkusaamist; tipneb tragöödiaga; nõudmised kasvavad; heliseb mobiiltelefon; valdab psühholoogianippe; on müünud maha, mida müüa kõlbas; tasub lugeda; helistas "aitaja" uuesti; soovib toidukraami; pidama kinni; ähvardama paljastamisega; toob mobiiltelefoni.

RÄÄKIMINE (RÜHMATÖÖ)

11. Kasutades eelnevaid töökogemusi ja teadmisi, aruta rühmakaaslastega, mil viisil üritavad kinnipeetavad mõjutada vanglaametnikke ja kuidas lahendada tekkinud olukordi.

KOKKUVÕTTEV ÜLESANNE

12. Lahenda situatsioon.

Vangla inspektor võttis vangla pääsla juures endiselt kinnipeetavalt altkäemaksu 500 krooni ja alkoholipudeli. Vastutasuks pidi ta andma ühele Lepa vangla kinnipeetavatest üle mobiiltelefoni ja 200 krooni sularaha.

TEEMA 5. KIRJAVAHETUS JA TELEFONI KASUTAMINE KINNIPREETAVATE JA VAHISTATUTE POOLT

Teema lõpuks õppijad

- teavad kirjavahetuse pidamise korda vanglas;
- oskavad anda teavet kinnipidamisasutuses telefoni kasutamise korra kohta;
- oskavad seletada, kuidas edastatakse kirju.

SISSEJUHATAV ÜLESANNE

1. Avalda oma arvamust ja põhjenda.

- a) Vahistatu kirjavahetust tuleb piirata.
- b) Mobiiltelefonide kasutamine kinnipeetavate poolt lihtsustaks ametnike tööd.
- c) Interneti kasutamise võimalus ja -õigus kinnipeetavate poolt vähendaks postisaadetiste mahtu.

SÕNAVARA. KIRJUTAMINE

2. Sobita sõnad ja sõnaühendid ning koosta nendega 5 lauset.

Vene keeles	Eesti keeles
a. переписка	1. ettenähtud
b. рассматривать	2. juuresolekul
c. толковать	3. kestus
d. сообщение	4. kinnipeetava kulul
e. за счёт заключённого	5. kirjavahetus
f. канцлер юстиции	6. kohakindel
g. в присутствии	7. käsitama
h. на обратную сторону конверта	8. saabunud kiri
i. исходящее письмо	9. sõnum
j. входящее письмо	10. tagama
k. незамедлительно	11. teisaldatav
l. срочно	12. vaatama läbi
m. тотчас	13. viivitamata
n. предусмотренный	14. väljaminev kiri
o. продолжительность	15. õiguskantsler
p. переносной	16. ümbriku tagaküljele
q. стационарный	
r. обеспечить	

LUGEMINE

3. Leia tekstist eelmise ülesande sõnad.

KIRJAVAHETUSE PIDAMISE JA TELEFONI KASUTAMISE KORD

Kiri

Vanglas käsitatakse kirjana paberil esitatud sõnumit või fotot, mis edastatakse posti teel.

Kinnipeetava kirjavahetuse kulud

Kinnipeetava kirjad saadetakse kinnipeetava kulul. Õiguskantslerile, Justiitsministeeriumile, Presidendi Kantseleile, prokuröridele, uurijale või kohtule adresseeritud kirjad saadetakse vangla kulul.

Kirjavahetuse edastamine avatud ja kinnises ümbrikus

Kinnipeetav annab oma kirja avatud ümbrikus üle kirjavahetuse eest vastutavale vanglatöötajale, kes kontrollib ümbriku sisu ja registreerib kinnipeetava ees- ja perekonnanime ning kirja esitamise kuupäeva kirjavahetuse kaustas. Seejärel kleebib kinnipeetav vanglatöötaja juuresolekul ümbriku kinni ja kinnitab kirja üleandmist allkirjaga. Kinnise ümbriku tagaküljele peab kinnipeetav kirjutama oma nime ja kirja vanglatöötajale edastamise kuupäeva.

Kirja väljasaatmine

Väljaminev kiri postitatakse vanglatöötajale kirja edastamisest alates kolme tööpäeva jooksul.

Kinnipeetavale saadetud kiri

Kiri edastatakse kinnipeetavale allkirja vastu kirja vanglasse saabumisest alates kolme tööpäeva jooksul. Õiguskantslerilt kinnipeetavale saabunud kiri antakse kinnipeetavale allkirja vastu viivitamata kätte suletud ümbrikus.

Telefoni kasutamise kord

Kinnipeetav võib kasutada talle helistamiseks ette nähtud telefoni. Kinnipeetaval võimaldatakse telefoni kasutada vähemalt üks kord nädalas. Täpsem telefoni kasutamise aeg ja kestus nähakse ette vangla kodukorras. Vahistatu või kartserisse või eraldatud lukustatud kambrisse paigutatud kinnipeetav saab telefoni kasutada taotluse alusel. Kõneks võib kasutada teisaldatavat või kohakindlat telefoni. Telefoni kasutamise korral tuleb kinnipeetavale tagada telefoni teel edastatava sõnumi saladuse kaitse.

Vahistatu kirjavahetus ja vangla telefoni kasutamine

Kohtumääruse või kohtuotsuse koopia antakse vahistatule allkirja vastu viivitamata üle. Telefoni kasutamise korraldus peab välistama eri kambritesse paigutatud vahistatute omavahelise sidepidamise ja kokkusaamise. Kui vangla direktoril on põhjust arvata, et vahistatule kirjavahetuse või telefoni kasutamise võimaldamine takistab kriminaalmenetluse läbiviimist, teatab ta sellest kirjalikult uurijale, prokuröridele või kohtule. Uurija, prokuröri või kohtu taotlus piirata kirjavahetuse pidamist või telefoni kasutamist paigutatakse vahistatu isiklikku toimikusse koos vangla direktori vastavasisulise otsusega.

Vangla sisekorraeskiri § 46–52, www.riigiteataja.ee 21.05.2006

LUGMINE. RÄÄKIMINE

4. Vasta teksti põhjal küsimustele.

1. Kelle kulul saadetakse kinnipeetava kirjad tema vanematele?
2. Kellele annab kinnipeetav üle oma kirja?
3. Kes kontrollib kinnipeetava kirja sisu?
4. Kuhu kirjutab kinnipeetav oma nime?

5. Mitme päeva jooksul edastamisest alates postitakse väljaminev kiri?
6. Millist telefoni võib kasutada kinnipeetav?
7. Kust ostab kinnipeetav telefonikaarte?
8. Kelle kulul edastatakse vahistatu kiri õiguskantslerile?
9. Kui tihti võimaldatakse kinnipeetaval kasutada telefoni?
10. Kelle juuresolekul kleebib kinnipeetav ümbriku kinni?
11. Mille alusel piiratakse vahistatu kirjavahetust ja telefoni kasutamist?
12. Miks vajab kinnipeetav kirjavahetuse pidamist ja telefoni kasutamist?
13. Mida sa muudaksid telefoni kasutamise korras?
14. Miks edastatakse kinnipeetavate kirjad, mis on adresseeritud uurijale ja prokurörile, vangla kulul?
15. Kellele on see tekst suunatud ja mis eesmärgil tutvustatakse kirjavahetuse pidamise ja telefoni kasutamise korda?

LUGEMINE

5. Leia sarnased väited.

1) Kinnipeetav edastab kirja avatud ümbrikus	a) Kiri saadetakse vangla kulul.
2) Vahistatu kleebib ümbriku kinni vanglaametniku juuresolekul.	b) Kinnipeetav isik annab kirja üle ümbrikus, mis ei ole suletud.
3) Kiri edastatakse kinnipeetavale allkirja vastu.	c) Kiri saadetakse kinnipeetava kulul.
4) Kartserisse paigutatud kinnipeetav saab kasutada telefoni taotluse alusel.	d) Kiri antakse kinnipeetavale üle, eelnevalt aga võetakse temalt allkiri kirja saamise kohta.
5) Kirja edastamise kulud hüvitab vangla.	e) Kinni peetav isik liimib ümbriku kinni vanglatöötaja silma all.
6) Kirja edastamise eest maksab kinnipeetav isik ise.	f) Kartserisse paigutamise eest maksab kinnipeetav isik ise.

KUULAMINE

6. Kuula teksti nr 11 ja täida lüngad.

INTERVJUU ELUAEGSE KINNIPEETAVAGA

Kas sa saad ise valida, ühes kambris elad?

Meid kolmekesi lihtsalt pandi ühte kambrisse.

On sul mingi võimalus vabadusse pääseda?

.....

Mitu korda sa enne eluaegse karistuse saamist olid vanglas istunud?

..... Esimene kord oli tühi, istusin autovarguse eest kuni kohtuni ja siis lasti kohe välja. Teine kord määrati autovarguse ja selle seest maki varguse eest

.....?

Ärkan. Pesen, kambris on kraanikausid ja tualett. Söök tuuakse kambrisse, süüa. Pärast lõunat lähen jalutuskäigule, hüppan-jooksen seal jalutusaias. Lähen koju. Hakkan õppetunde tegema, ma püüan kooli lõpetada. Siis vaatan telekat. Kui magada tahan, kustutan kambris tule.

Mitmendas klassis sa õpid?

.....
.....?

Pikkadele kohtumistele ei tule keegi, sest ma lahutasin pool aastat tagasi.

.....?

Mitte mingisugust armastust enam ei olnud. Ei minul tema vastu ega temal minu vastu.

.....nagu paljud vangid teevad?

Varem küll, aga see tüütas ära. Juba tead ette, kuidas kirjavahetus areneb. Näed ajalehes kuulutust. Kirjutad kirja. Ja mitte tavalise, vaid valad seal välja oma hinge.
....., siis võivad tüdrukud kirjutada, et sa oled nii hea, ma armastan sind, jumaldan, ei saa ilma sinuta elada ja muud seesugust. Kuigi nad pole sind kunagi näinud,

Kas mõni kirjasõbranna on tulnud ka vanglasse sinuga kokkusaamisele?

.....? Oleksin peaaegu pea kaotanud ja uuesti abiellunud. Aga mul hakkas sellest tüdrukust kahju.

.....?

No milleks talle selline mees, kes istub vangis? Ta on noor, ilus, sümpaatne, võib endale ka vabaduses ükskõik kelle leida. Ainus, mis ma saaksin talle anda,

Me hakkasime kirjutama umbes kuu aega pärast seda, kui ma olin lahutuspaperid sisse andnud. No ja läks-läks-läks, kuni ta tuli kokkusaamisele. Seal karjus, et
....., ma jään sind ootama.

.....?

No jaa. Räägitakse, et naised armastavad kõrvadega. Räägid talle, et armastad ja igasugust muud juttu. Naised usaldavad ja harjuvad sinuga ära.

.....?

Jah. Ei tahaks noort hinge hukutada.

Millest sa vanglas kõige enam puudust tunned?

.....

.....?

Neid ei ole. Isa on, aga kuskil Venemaal. Ma ei tea isegi seda, kas ema on elus või mitte.

Millest sa unistad?

Isegi ei tea.

KIRJUTAMINE

7. Koosta intervjuu põhjal oma küsimused kinnipeetavale. Esita need naabrile.

RÄÄKIMINE

8. a) Sõnasta ülaltoodud teksti põhjal kaks olulisemat probleemi Eesti vanglasüsteemis.

b) Mida peaks tegema eelmises ülesandes esitatud probleemide lahendamiseks? Pane kirja võimalikud tegevused.

RÄÄKIMINE (PAARISTÖÖ)

9. Loe oma kaaslase teksti ja võrdle seda enda omaga. Leia erinevused ja sarnasused ning täienda oma teksti.

RÄÄKIMINE

10. Tutvu rollikaartidega.

Vanglaametnik. Sul tuleb võtta vastu vahistatu poolt edastatav kiri.

- vahistatu asub lukustatud kambris
- kiri on kinnises ümbrikus
- kiri on adresseeritud sugulasele
- mark puudub

Vahistatu. Sa tahad edastada õele kirja, kuid sul ei ole marki.

- ümbrik on suletud, kuna selle sees on amfetamiiniga minigrip kilekotike
- pead veenma vanglaametnikku, et selle kirja saatmine on sinu jaoks väga tähtis
- palu temalt abi, luba mingit teenustasu

KOKKUVÖTTEV ÜLESANNE

11. Otsi vangla sisekorraeeskirja hetkel kehtivast redaktsioonist kirjavahetuse pidamist ja telefoni kasutamist reguleerivaid sätteid ja võrdle neid ülaltoodud tekstis olevatega. Kirjuta kiri juhtkonnale, milles selgita oma seisukohti muudatuste vajalikkuses.

TEEMA 6. ISIKU JA OBJEKTI LÄBIOTSIMINE KINNIPIDAMISASUTUSES

Teema lõpuks õppijad

- teavad, kuidas toimetada läbiotsimist;
- oskavad koostada läbiotsimise akti ja ettekannet;
- oskavad teavitada juhtkonda läbiotsimise tulemustest.

SISSEJUHATAV ÜLESANNE

1. Kirjuta, milliseid seoseid/assotsiatsioone tekitab sõna

SÕNAVARA

2. Moodusta olemasolevatest sõnadest võimalikult palju sobivaid sõnaühendeid.

sisenev	väljuv	plaaniline
plaaniväline	täielik	mittetäielik
pikaajaline	külastav	kohustuslik
seaduslik	pulbriline	viibiv
kinnipeetav	aine	ametnik
korraldus	külastaja	osavõtt
kokkusaamine	isik	läbiotsimine
üritus	lahendus	meeskond

LUGEMINE

3. Leia tekstist eelmise ülesande sõnu.

LÄBIOTSIMINE

Läbiotsimine on tegevus, mille käigus kontrollitakse vangla territooriumile sisenevat või väljuvat või seal viibivat isikut või kinnipeetavat, kinnipeetavate elu- või olmeruume või vangla territooriumil paiknevaid teisi ruume.

Läbiotsimise eesmärk on avastada ning ära võtta keelatud esemed ja ained ning avastada peidik või varjatud käik ning kontrollida ruumide tehnilist seisundit. Läbiotsimise ajal kontrollitakse ka vangla vara seisundit. Läbiotsimine jaguneb plaaniliseks ja plaaniväliseks läbiotsimiseks.

Vangistuse ja eelvangistuse täideviimise üle järelevalve korraldamine (RTL 2003, 45, 658)

LUGEMINE

4. Leia tekstist,

- keda ja mida kontrollitakse läbiotsimise käigus?
- mis on läbiotsimise eesmärgid?
- kuidas saab jagada läbiotsimisi?

KIRJUTAMINE

5. Koosta läbiotsimise juhi meeleespea, kasutades allpool olevat teksti.

Vahetult enne plaanilise läbiotsimise algust tutvustab läbiotsimise juht tegevusplaani.

Enne plaanivälise läbiotsimise algust teeb juht järgmised toimingud:

- otsustab, kas jagada läbiotsijate grupp mitmeks grupiks ning jagamise korral määrab alagruppidele juhid;
- määrab igale grupile objektiosa, mis tuleb läbi otsida;
- määrab igale läbiotsijale hoone või ruumi, mis tuleb läbi otsida;
- määrab korra, kuidas toimida leitud esemetega läbiotsimise ajal ja pärast seda.

Läbiotsimise tulemuste kokkuvõtte koostatakse vahetult pärast läbiotsimist ajal ja kohas, mille määrab juht.

Vangistuse ja eelvangistuse täideviimise üle järelevalve korraldamine (RTL 2003, 45, 658)

GRAMMATIKA

6. Loe teksti ja kirjuta laused umbisikulise tegumoe olevikus.

ISIKU LÄBIOTSIMINE

Isik (otsima läbi) **otsitakse läbi** kas täielikult või mittetäielikult. Isiku täielik läbiotsimine (toimetama) _____ kohas, kus on tagatud isiku privaatsus. Isiku läbiotsimist toimetavad läbiotsitavaga samast soost isikud. Isikule (tegema) _____ korraldus vabatahtlikult anda ära vanglas keelatud esemed. Kui isik annab esemed ära vabatahtlikult, siis (tegema) _____ akti sellekohane märged.

Vanglateenistuja või vanglat külastav isik (otsima läbi) _____ operatiivinformatsiooni põhjal. Kui isik on lubatud pikaajalisele kokkusaamisele, siis tavaliselt (toimetama) _____ täielik läbiotsimine enne ja pärast kokkusaamist. Kui vanglateenistuja keeldub läbiotsimisest, võib vangla juhtkond kõrvaldada ta teenistuskohustuste täitmiselt. Kui vanglat külastav isik keeldub läbiotsimisest, võib vangla juhtkond keelata tal vanglasse siseneda.

Vangistuse ja eelvangistuse täideviimise üle järelevalve korraldamine (RTL 2003, 45, 658)

LUGEMINE

7. Vali sobiv sõna ja tõmba joon alla.

Kinnipeetava läbiotsimine on kohustuslik/soovitav järgmistel juhtudel:

- vanglasse sisenemisel ja vanglast väljumisel/põgenemisel;
- enne ja pärast kokkusaamist/kokkuvõimist;
- objekti läbiotsimise ajal, kui kinnipeetav/valvur viibib läbiotsimise ajal objektile;
- enne kinnipeetava saatmist/saamist.

Vanglaametnikul on õigus/õige kinnipeetav läbi otsida ka muudel/muul juhtudel.

KUULAMINE

8. Kuula teksti nr 12 ja kontrolli oma vastust.

LUGEMINE

9. Leia sõnale koht õiges lauses.

Näide: Läbiotsimise tulemuste kokkuvõte koostatakse vahetult pärast läbiotsimist.

1. Läbiotsimise tulemuste **läbiotsitavaga** koostatakse vahetult pärast läbiotsimist.
2. Isik **annab** kas täielikult või mittetäielikult.
3. Isiku **külastav** läbiotsimine toimetatakse kohas, kus on tagatud isiku privaatsus.
4. Isiku läbiotsimist toimetavad **kokkuvõte** samast soost isikud.
5. Isikule tehakse **märke** vabatahtlikult anda ära vanglas keelatud esemed. Kui isik **toimetatakse** esemed ära vabatahtlikult, siis tehakse akti sellekohane **korraldus**.
6. Vanglateenistuja või vanglat **täielik** isik otsitakse läbi operatiivinformatsiooni põhjal.
7. Kui isik **keeldub** pikaajalisele kokkusaamisele, siis tavaliselt **otsitakse läbi** täielik läbiotsimine enne ja pärast kokkusaamist.
8. Kui vanglateenistuja **on lubatud** läbiotsimisest, võib vangla juhtkond ta **siseneda** teenistuskohustuste täitmisest.
9. Kui vanglat külastav isik keeldub läbiotsimisest, võib vangla juhtkond keelata tal vanglasse **kõrvaldada**.

LUGEMINE

10. Pane korraldused õigesse järjekorda.

- Ärge segage!
- Pange kõik keelatud esemed laua peale!
- Võtke kampsun seljast ära!
- Tõstke käed üles!
- Pöörake peopesad (randmetest) väljapoole!
- Seiske rahulikult!
- Võtke kingad jalast ära!
- Väljuge kambri!
- Minge seina äärde!
- Seiske näoga seina poole!
- Asetage käed seinale!
- Pange jalad harki!
- Kükitage!

KUULAMINE

11. Kuula teksti nr 13 ja kontrolli oma vastuseid.

GRAMMATIKA

2. Moodusta laused, kasutades sobivat grammatilist vormi. Sõnad on õiges järjekorras.

1. Eile, saabuma, pikaajaline, kokkusaamine, kinnipeetav, Aarne Krass, juurde, tema, elukaaslane.
2. Tema, isiklikud, asjad, läbiotsimine, leidma, 0.5 liitrine, šampoon, pudel, mis, olema pruun, värv, alkoholilõhnaline, tundmatu, vedelik.
3. Oma, seletus, kodanik, Reelika, Täht, tunnistama, et, ei teadma, mis, pudel, sisaldama.
4. See, olema, ta, nõus, et, vedelik, ei olema, šampoon.
5. Arvestama, eeltoodu, keelama, pikaajaline, kokkusaamine, direktor, Taavi Mets, korraldus.

KUULAMINE

12. Kuula teksti nr 14 ja täida tabel.

Vangla Andmed	MUMMU VANGLA	MÄE VANGLA	LAINE VANGLA
Läbiotsimise koht			
Läbiotsimise aeg			
Läbiotsijad			
Leitud esemed ja ained			

LUGEMINE (PAARISTÖÖ)

13. Täienda teadete abil tabelit. Võrdle tulemusi rühmakaaslasega.

Teade nr 1

Vanglate relvastatud üksus teostas läbiotsimise Mummu Vanglas

12. oktoobri 2006 hommikul viis vanglate relvastatud üksus Mummu Vanglas läbi eelnevalt planeeritud kinnipeetavate eluruumide läbiotsimise. Läbi otsiti ligi 95 kinnipeetavat. Kontrolli käigus leiti ja võeti ära üks mobiiltelefoni laadija, tätoveerimisaparaat, mp3-mängija, süstal ning tera- ja torkeriistu. Lisaks elukambritele otsiti läbi ka kartserikambrid ja eluuriavate osakonna viis kambrit.

Teade nr 2

Vanglate relvastatud üksus teostas läbiotsimise Mäe Vanglas.

6. juulil 2006 aastal teostas vanglate relvastatud üksus rutiinse kontrolli korras läbiotsimise Mäe Vanglas. Läbiotsitud osakonnas viibis umbes 200 kinnipeetavat. Kontrolli käigus leiti ja võeti ära kuus mobiiltelefoni, seitse mobiiltelefoni laadijat, hulgaliselt torke- ja lõikeriistu, süstlaid, ainet, mis reageeris narkokiirtestile ning omanikuta audio- ja videoaparatuuri. Lisaks relvastatud üksusele osalesid läbiotsimisel ka kolm narkokoera erinevatest vanglatest.

Kontroll kulges probleemideta ning kinnipeetavate poolset vastuhakku ei esinenud. Relvastatud üksus loodi vanglate juurde 2001. aasta jaanuaris, üksuse põhiülesanne on kuritegevuse ennetamise, tõkestamise ja avastamisega seotud ning ettevalmistust nõudvate ülesannete täitmine vanglates.

Teade nr 3

Vanglate relvastatud üksus teostas läbiotsimise Laine Vanglas.

24. augusti 2006 varahommikul viis vanglate relvastatud üksus Laine Vanglas läbi eelnevalt planeeritud kinnipeetavate eluruumide läbiotsimise. Kontrolli käigus leiti ja võeti ära 12 mobiiltelefoni, 20 SIM-kaarti, sularaha, üks digitaalfotoaparaat ning hulgaliselt olmeprahti ja torke- ja lõikeriistu. Läbi otsiti Laine Vangla teine ja viies eluosakond, kokku seega ligi 250 kinnipeetavat. Kõigile läbiotsitud kinnipeetavatele teostati eelnevalt ka turvakontroll.

GRAMMATIKA

14. Vali lünka õige vorm.

21.03.07 kell 15:45 saabus (1)_____ kinnipeetav Jüri Õuna sünd. 1975 a, läbiotsimisel (2)_____ 2 SIM-kaarti Diil. Kinnipeetav paigutati eraldatud (3)_____ kahtlusega, et võib omada veel keelatud (4)_____. 22.03.07 kell 11:35 teostati kinnipeetavale (5)_____ enne salka lubamist. Läbiotsimise käigus leiti hambapasta (6)_____ pakk tundmatu ainega, seebi seest pakike tundmatu rohelise taimepuruga ja (7)_____ 2 pakikest valge pulbrilise (8)_____ .

1 a lühiajaliselt väljasõidult	b lühiajalisest väljasõidust	c lühiajalisel väljasõidul
2 a leidis	b leitakse	c leiti
3 a kambri	b kambrisse	c kambris
4 a eset	b esemed	c esemeid
5 a täielik läbiotsimine	b täielikku läbiotmist	c täieliku läbiotsimise
6 a tuubilt	b tuubist	c tuubis
7 a padja seest	b padja sisse	c padja sees
8 a ainet	b aine	c ainega

LUGEMINE. KIRJUTAMINE

15. a) Vali lünka sobiv sõna.

Eluruumide, hommikul, keelatud kinnipeetavatele, leiti, plaanipäraselt, planeeritud, terariistu, toimus, üksus, läbiotsimine, vahistatu

b) Kirjuta jätk, millega lugu võiks lõppeda.

Murru vanglas toimus järjekordne läbiotsimine

Täna (1)_____ viis vanglate relvastatud (2)_____ Murru vanglas läbi eelnevalt kinnipeetavate (3)_____ läbiotsimise, mille käigus leiti kaks mobiiltelefoni, sularaha, narkokahtlusega ainet, (4)_____ ning olmeprahti.

Kontrolli käigus otsiti läbi 80 kinnipeetavat ja nende eluruumid, kõigile läbiotsitud (5)_____ teostati eelnevalt ka turvakontroll.

Läbiotsimine möödus vahejuhtumiteta ja (6)_____.

Sarnane läbiotsimine (7)_____ Murru vanglas ka üleelmisel nädalal. Tollal (8)_____ vangidelt hulganisti (9)_____ esemeid.

Postimees 21.09.2006

RÄÄKIMINE

16. a) Esita oma rühmakaaslastele küsimusi läbiotsimise kohta.
b) Räägi rühmakaaslastele, kust ja mida läbiotsimiste käigus leitakse.
c) Aruta rühmakaaslastega, mis on enamlevinud keelatud ained vanglas ja kus neid hoitakse (peidikud).

Isiku läbiotsimine

Kust otsitakse?
pükste taskust
pükste värvli seest
põuest
soki seest
kinga/saapa seest
suust

Objekti läbiotsimine

Kust leitakse?
hambapastatuubist
seebi seest
šampoonipudeli seest
padja seest
madratsi seest
peidikust

KOKKUVÖTTEV ÜLESANNE

17. a) Otsi läbi lühiajaliselt väljasõidult naasnud kinnipeetava kott ja koosta akt keelatud esemete avastamise kohta (paaristöö).
b) Oled teostanud kambri läbiotsimise. Koosta läbiotsimise akt leitud esemete kohta.
c) Oled teostanud kinnipeetava läbiotsimise. Koosta läbiotsimise akt leitud esemete kohta.
d) Teavita läbiotsimise tulemustest korrapidajat.

KINNITAN

Vangla direktor

" ____ " _____ 200 ____ .a.

LÄBIOTSIMISE AKT LEITUD ESEMETE KOHTA

" ____ " _____ 200 ____ .a.

Meie, allakirjutanud

koostasime antud akti selles, et " ____ " _____ 200 ____ .a teostatud läbiotsimisel leiti ja võeti ära ____

järgmised keelatud esemed _____

Allkirjad _____

Kinnipeetava allkiri _____

KEELATUD ESEMETE AVASTAMISE AKT			
.....		
(vangla)			(kuupäev)
kell			
	Paki saaja, isikukood		
vahi alla võetud määruse alusel.			
	Paki saatis/tõi, kelle aadress on		
.....			
Pakis avastati järgmised vahistatule keelatud esemed:			
Esemete nimetus	Eseme kirjeldus	Otsustati	
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
Esemete avastamise juures viibisid:			
.....			
.....			
Paki saaja/paki tooja			
	(alkiri)		
Paki avas:			
.....			
	(alkiri)		

TEEMA 7. LÜHIAJALISED JA PIKAAJALISED KOKKUSAAMISED KINNIPIDAMISASUTUSES

Teema lõpuks õppijad

- teavad lühiajaliste kokkusaamiste tingimusi;
- oskavad anda teavet pikaajaliste kokkusaamiste läbiviimise korra kohta.

SISSEJUHATAV ÜLESANNE

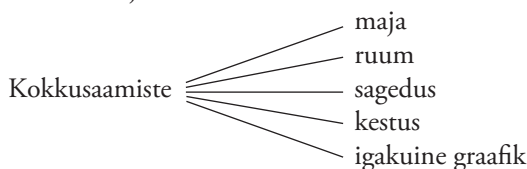
1. Sobita sünonüümid.

1) esitama	a. võimalikuks tegema
2) hüvitama	b. heastama
3) kestus	c. kohale jõudnud
4) kokkusaamine	d. tagasi andma
5) naasma	e. nõudlema
6) ruum	f. sisse andma
7) saabunud	g. aeg
8) tagastama	h. kohtumine
9) taotlema	i. tagasi tulema
10) taotlus	j. koht
11) võimaldama	k. nõudlus

RÄÄKIMINE

2. Loe sõnu ja väljendeid ning ütle, millest võiks tekstis juttu olla.

lühiajaline kokkusaamine, pikaajaline kokkusaamine, kinnipeetav, vanglaametnik, kokkusaaja, külastaja (täiskasvanu, alaealine, ühine laps), kokkusaamisele saabunud isik, kirjalik taotlus, alla kirjutatud avaldus, ühekordne luba.

KUULAMINE

3. Kuula teksti nr 15 ja kriipsuta alla, mida peab kinnipeetav märkima kokkusaamise taotluses.

Kokkusaamise taotluses märgib kinnipeetav

- taotleja ees- ja perekonnanime
- sünniaja
- sünnikoha
- karistuse alguse ja lõpu
- hariduse
- eluosakonna
- kambri/elutoa numbri
- kellega toimub kokkusaamine
- perekonnaseisu
- kokkusaamise pikkuse
- põhjuse
- seadusliku aluse
- kokkusaamise arvatava/soovitava aja

RÄÄKIMINE

4. Koosta laused lihtminevikus. Kasuta antud väljendeid.

taotlema lühiajalist kokkusaamist, sisenema vanglasse, pääslasse, tuppa, naasma pikaajaliselt kokkusaamiselt, saama kokku / kohtuma lähedastega, vanematega, sõpradega, kaitsjaga, vaimulikuga, toimuma kokkusaamiseks ettenähtud kohas, rääkima läbi klaasist eraldatud vaheseina, suhtlema piiramatult, segamatult, telefoni abil, esitama kehtiva isikut tõendava dokumendi, võimaldama kokkusaamist

- vähemalt üks kord kuus
- vähemalt üks kord poole aasta jooksul
- korraga kuni kahe isikuga

andma hoiule vanglas mittelubatud esemed, hüvitama ruumide kasutamise kulusid, tagastama mobiiltelefoni, passi, isikutunnistuse

LUGEMINE

5. Leia tekstist infot lühiajaliste/pikaajaliste kokkusaamiste kohta. Kus, millal, kellega toimub kokkusaamine? Mida tehakse enne kokkusaamist? Mida võib kaasa võtta?

KOKKUSAAMISED

Kokkusaamine toimub vangla territooriumil kokkusaamisruumis või muus kokkusaamiseks ettenähtud kohas vanglaametniku järelevalve all. Pikaajaline kokkusaamine toimub vangla territooriumil pikaajalise kokkusaamise ruumides, kus on võimalik pesta, magada ja toitu valmistada.

Kinnipeetavale võimaldatakse kokkusaamine korraga kuni kahe isikuga. Lühiajaline kokkusaamine toimub kinnipeetava või kokkusaaja kirjaliku taotluse alusel ja vangla direktori loal. Pikaajalise kokkusaamise taotluse esitab kinnipeetav. Taotlus peab olema esitatud vähemalt üks kuu enne taotletavat kokkusaamist.

Pikaajalise kokkusaamise ruumide kasutamise kulud hüvitab vanglale kinnipeetav või kokkusaaja vangla direktori kehtestatud korra alusel.

Vangla juhtkond võimaldab kinnipeetavale vähemalt ühe pikaajalise kokkusaamise üks kord poole aasta jooksul.

Kinnipeetava faktiline abikaasa, kes tuleb kokkusaamisele esmakordselt, peab tõendama, et tal on kinnipeetavaga ühine laps, ühine majapidamine või et ta on kinnipeetavaga enne selle karistuse kandmisele asumist elanud koos vähemalt kaks aastat.

Saabunud taotluste põhjal koostatakse kokkusaamiste graafik ja taotluse esitajatele

teatatakse nende kokkusaamise aeg. Kokkusaamisele ei lubata isikut, kes on ilmsete alkoholi- või narkojoobe nähtudega.

Enne kokkusaamisele lubamist:

kontrollitakse kokkusaaja isikusamasust isikut tõendava dokumendi alusel;

tutvustatakse kokkusaajale kokkusaamise korda;

tehakse kokkusaajale ettepanek anda kokkusaamise ajaks vangla vastutavale hoiule asjad, mis ei ole kinnipeetavale lubatud.

Enne ja pärast kokkusaamist otsitakse kinnipeetav ja kokkusaaja läbi. Lühiajalise kokkusaamise võimaldatakse vähemalt üks kord kuus ja kokkusaamise kestus on kuni kolm tundi.

Kokkusaajal lubatakse kokkusaamisruumi kaasa võtta asju, mis ei ole kinnipeetavale vanglas keelatud. Kui kokkusaamisele võetakse kaasa laps, lubatakse kaasa võtta lapse hooldamiseks vajalikke tarbeesemeid ja mänguasju.

Kinnipeetav võib pikaajalisele kokkusaamisele kaasa võtta tualett- ja suitsetamistarbed. Kui kokkusaaja ei soovi pärast pikaajalise kokkusaamise lõppemist endaga kaasa võtta neid asju, mis ta kokkusaamisele kaasa võttis, siis need asjad hävitatakse ettenähtud korras.

Vangla sisekorraeeskiri (RTL 2000, 134, 2139), jõustunud 31.12.2000

LUGEMINE

6. Loe teksti veel kord ja otsusta, kas väited on õiged või valed. Paranda valed väited.

1. Lühiajalist kokkusaamist võib taotleda üksnes kinnipeetav.
2. Pikaajalise kokkusaamise ruumides võib kinnipeetav kasutada enda tualett- ja suitsetamistarbeid.
3. Pikaajalise kokkusaamise taotluse esitab kinnipeetav vähemalt neli kuud enne taotletavat kokkusaamist.
4. Lühiajalisi kokkusaamisi võimaldatakse vähemalt üks kord kuus.
5. Kinnipeetavale võimaldatakse lühiajaline kokkusaamine korraga kuni kahe isikuga.

KIRJUTAMINE

7. Täida tabel teksti põhjal ja tuginedes oma teadmistele. Võrdle tulemusi rühmakaaslasega.

	LÜHIAJALISED KOKKUSAAMISED	PIKAAJALISED KOKKUSAAMISED
Esitavad dokumendid		
Koht/tingimused		
Kestus		
Sagedus		
Isikute arv		
Läbiotsimine		
Esemete hoiule andmine		

KUULAMINE

8. Kuula teksti nr 16 ja täida lüngad.

Lühiajalised _____ pikaajalised kokkusaamised toimuvad vangla _____ kokkusaamiste ruumides või _____ ettenähtud kohas. Kokkusaamisele saabunud isik peab _____ kehtivat isikut tõendava dokumendi. Enne kokkusaamisele lubamist tutvustatakse _____ kokkusaamise korda; tehakse _____ anda kokkusaamise ajaks vangla vastutavale isikule hoiule asjad, mis ei ole vanglasse _____ lubatud.

Vangla juhtkond võimaldab kinnipeetavale _____ üks kord kuus. Selle _____ on kuni kolm tundi. Kokkusaamisruumis võivad kinnipeetav ja kokkusaamisele _____ isik rääkida omavahel läbi klaasist _____ vaheseina telefoni abil vanglaametnike järelevalve all.

GRAMMATIKA. KUULAMINE

9. a) Tõlgi laused.

1. Заключённый Янус Бун ходатайствует о краткосрочном свидании.
2. Посетители входят на проходную по три человека.
3. Заключённый вернулся с длительного свидания.
4. Заключённый под стражу Мярт Ыпти хочет встретиться с супругой.
5. Свидания проходят в предусмотренном для этого месте.
6. Заключённый Тыну Мяти не желает разговаривать через стеклянную перегородку.

7. Руководство тюрьмы даёт возможность свидания один раз в месяц.
8. Посетитель должен предъявить удостоверяющий личность документ.
9. Пришедший на свидание друг заключённого под стражу Йоэла Пярна не желает сдавать на хранение мобильный телефон.
10. Сожительница заключённого Элара Лезка желает погасить расходы за длительное свидание.
11. Старший охранник проходной обязан вернуть посетителю удостоверение личности.

b) Kuula teksti nr 17 ja kontrolli oma lauseid.

GRAMMATIKA

10. Kirjuta lünka sõnad õiges vormis.

Pikaajaline kokkusaamine on üks kuni kolm ööpäeva kestev _____ (kinnipeetav) kooselamine oma pereliikmetega ilma _____ (pideva järelvalve). Kinnipeetava faktiline abikaasa, kes tuleb _____ (kokkusaamine) esmakordselt, peab (tõendama/ tõendada) _____, et tal _____ (olema) kinnipeetavaga ühine laps, ühine majapidamine või et ta on kinnipeetavaga enne selle karistuse kandmisele asumist _____ (elama) koos vähemalt kaks aastat.

Vangla juhtkond võimaldab kinnipeetavale vähemalt _____ (üks pikaajaline kokkusaamine) üks kord poole aasta jooksul. Pikaajaline kokkusaamine toimub vangla _____ (ruumid), kus on võimalik pesta, magada ja toitu valmistada. Pikaajalise kokkusaamise ruumide _____ (kasutamine) kulud hüvitab _____ (vangla) kinnipeetav või kokkusaaja. Kinnipeetav toitub külastaja poolt kaasa toodud (toit) _____.

Enne ja pärast _____ (kokkusaamine) teostatakse kinnipeetava ja kokkusaaja läbiotsimine. _____ (Läbiotsimine) teostab kinnipeetava ja külastajaga samast soost vanglaametnik. Enamjaolt _____ (peitma) alkoholi, raha ja mobiiltelefone, narkootikumide harvem. _____ (Pikaajaline kokkusaamine) naasmisel tagastatakse kokkusaajale enne kokkusaamist väljastatud _____ (ühekordne luba) alusel tema isikut tõendav dokument ja mobiiltelefon.

KIRJUTAMINE

11. Kirjuta tekstile lõpp. Miks oli tütarlaps sunnitud jääma vanglasse?

16-aastane neiu külastas oma meestuttavat, kes kannab kaheaastast vanglakaristust. Tütarlaps tuli lühiajalisele kokkusaamisele ning oli sunnitud jääma ööseks vanglasse....

RÄÄKIMINE

12. Tutvu rollikaartidega.

Vanglatöötaja. Sulle helistab isik, kes soovib saada infot pikaajalise kokkusaamise kohta. Selgita talle pikaajalise kokkusaamise korda ja vasta tema küsimustele.

Külastaja. Soovid saada infot pikaajalise kokkusaamise korra kohta. Helistad vanglatöötajale ja küsid temalt täpset infot.

KOKKUVÕTTEV ÜLESANNE

13. a) Koosta järelepärimine pikaajalise kokkusaamise läbiviimise korra/tingimuste kohta.

b) Vasta järelepärimisele.

KUULAMISTEKSTID

Tekst nr 1

Vanglaametnik, kindel, riigitöö, töötasu, palk, soodustus, vangla, tingimus, kõrge, töötaja, nüüdisaegne, vang, okastraat, mitmeplaaniiline, raudne, kurjategija, tugev, rünne, vastutustundlik, kallaletung, altkäemaks, teenistuja, igakuine, soov, töökoht.

Tekst nr 2

1. kuulutus:

Ime Vangla võtab tööle valvureid.

Kandidaadilt oodatakse

- eesti keele oskust vähemalt algtasemel,
- keskharidust,

· vanust vähemalt 21 aastat,

· korrektsust ja täpsust,

· kohanemisvõimet,

Omalt poolt pakume,

· vahetustega tööd (kella 8.00–8.00), millele järgneb

kolm vaba ööpäeva,

· huvitavat tööd arendavas vanglas,

· mugavat ja odavat transporti Tallinnast töökohta ja tagasi,

· odavat toitlustamist kohapeal,

· enesetäiendamise võimalusi,

· sportimisvõimalusi,

· avalikule teenistujale ette nähtud soodustusi,

· eneseteostus- ning arenguvõimalusi,

· töötasu alates 9150 kuni 10 980 krooni kuus,

Kontakttelefonid: 611 2233, 644 5566.

2. kuulutus:

Tule tööle Lootuse Vanglasse

Lootuse Vangla võtab oma töökasse kollektiivi tööle valvureid.

Töötajal peab olema

· Eesti Vabariigi kodakondsus,

· vähemalt keskharidus,

· riigikeele oskus vähemalt kesktasemel.

Lootuse Vangla pakub oma töötajatele

· enesetäiendamist: keelekursusi, tööalaste oskuste

arendamist, koolitusvõimalusi,

· sportimisvõimalusi, vaba aja veetmise võimalusi,

· sõbrallikku ja toetavat kollektiivi,

· 8-tunnises vahetuses palka 7930 krooni kuus,

· 12-tunnises vahetuses palka 8540 krooni kuus.

Lisainfo saamiseks võta ühendust Lootuse Vangla

üldosakonnaga telefonil 489 6200.

Tekst nr 3

Vanglasüsteem, sisenev, piirkondlik, viibima, transpordivahendid, ülikool, eeluurimine, kinnipeetav, sotsiaalsed, leidmine, tagasipöördumine, täielikult, isoleerima, kaas- aegne, väljaõpe, efektiivselt, keelatud, esmakordselt, kuuluma, valdkond

Tekst nr 4

1) Kambertüüpi vangla vähendab kinnipeetavate omavahelisi kontakte.

2) Piirkondlik vangla aitab säilitada kinnipeetava sotsiaalseid sidemeid perekonnaga.

3) Relvastatud üksusse kuuluvad eriväljaõppe saanud vanglaametnikud.

4) Tartu Vangla piirde valve toimub täielikult elektrooniliselt.

5) Alates 2003. aastast kontrollitakse esmalt kinnipeetavate tervist Tartu ja Tallinna vanglates.

6) Kinnipeetavatel on võimalik omandada põhi- ja keskharidus.

7) Õppijad saavad tislari ja keevitaja ametit praktiseerida.

8) Vanglas saadud kutseoskused vastavad tööturu nõuetele.

Tekst nr 5

Kogu vangla süsteemi uueks alguseks ja esimeseks sammuks võib pidada 2002. aasta novembris avatud kambervanglat Tartus, mis teenindab Lõuna-Eesti piirkonda. Praeguse seisuga on Eestis seitse tegutsevat vanglat. Reformi ajakava:

· 2007. aastal ühendati Ämari ja Murru vangla;

· 2008. aastal avati Viru vangla ning suleti Viljandi vangla;

· 2010. aastal avatakse uus Tallinna vangla Maardus.

Tekst nr 6

Pögenemine Rootsi vanglast

Pühapäeval, 2004. aasta 18. jaanuari öhtul põgenes Kumla vanglast kolm kinnipeetavat. Nad kandsid karistust röövimiste ja raskete narkokuritegude eest. See oli esimene kord viimase 11 aasta jooksul, kui kinnipeetavatel õnnestus põgeneda Rootsi ühest kõige rangemini valvatavast vanglaosakonnast, nn Kumla „punkrist“.

Kõik toimus järgmiselt: öhtul kell 18.07, kui vahialused viibisid vangla õues igapäevasel jalutuskäigul, sõitis türmi piirdetara juurde sõiduauto. Seal hüppas välja relvastatud mees, lõi kas läbi vangla müüri ümbritsevad kaks metallpiirdetara, aetas lahtikäiva alumiiniumredeli vastu seitsme meetri kõrgust vanglamüüri, ronis müürile, võttis teise redeli ja aetas selle teisele poole müüri. Siis jäi müürile seisma, suunates automaaditoru demonstratiivselt vanglahoone poole. Seal istusid valvurid, kes jälgisid juhtunut turvaekraanidelt.

Samal ajal ronis üle müüri teine "vabastaja", lõi kas üksteise järel läbi veel kaks metallvõrkvara teispoole müüri. Kolm ohtlikku kurjategijat asusid sama teed välja ronima: läbi metallvõrkaia aukude, üle seitsme meetri kõrguse müüri, siis autosse, ja kadunud nad olidki.

Vangivalvurid jälgisid automaatide ja mobiiltelefonidega varustatud vangivabastajate askeldamist nagu põnevusfilmi, kuid vahele ei seganud. Kumla kinnipidamiskoha direktori sõnul ei tohi valvurid sellises

olukorras välja minna ega end relvastatud kurjategijatele "eksponeerida".

18. jaanuaril Kumlast plehku pannud kurjategijad saadi nelja päeva pärast kätte. Kinnipidamiskohast põgenemine ei ole Rootsis kuritegu. Karistuseks võidakse mõneks ajaks keelata külastused ja telefoni kasutamine, samuti pikendada karistusaega redus oldud päevade võrra.

Tekst nr 7

I osa

Eesti poiss põgenes Soome vanglast

Laupäeval põgenes valvurite käest Vantaa vanglas kinnipeetav eestlane Uno Ilves, kes mõisteti suvel Soome kohtus süüdi inimkaubanduses. Ilves kaebas reedel vanglas halba enesetunnet, mistõttu toimetati ta haiglasse. Arstide hoole all veedetud öö järel palus mees luba suitsetada ning ta lubati selleks koos valvuriga hoonest välja peaukse juurde.

Suitsetamise ajal hakkas vang aga ootamatult jooksma parkimisplatsi suunas. Valvur oli sedavõrd üllatunud, et ei suutnud reageerida enne, kui mees hüppas ühte teda oodanud autosse, mis seejärel minema kihutas.

II osa

Briti vanglast Iraagis põgenes 10 kahtlustatavat

Vangid pääsesid põgenema, sest vahetasid riided neid külastama tulnud isikutega, kes ka hiljem asusid nende asemele kinnipidamisasutusse.

III osa

Põgenemine Tartu Vanglast

18. septembri keskpäeval põgenes Tartus vangla konvoiautost kaks eeluurimisalust, kellest üks saadi kohe kätte, teine on aga jooksus. Vahistatud lõhkusid konvoiauto tagumist ust ja libistasid end uksepraost välja. Põgenemisele aitasid kaasa ka teised vahialused, kes ei allunud distsipliinile.

Tekst nr 8

- 1) Ametniku, kiirelt, võidakse, eksisammu, ja, ära kasutada, julmalt.
- 2) Lõuna-Eesti, heliseb, töötava, päeval, mobiiltelefon, mehe, arestimajas, ühes.
- 3) Üritavad, ja, nõrkusi valvurites, kaastunnet, vangid, leida, ning, tekitada, valvurite, ära kasutada.
- 4) Valvur, soodustusi, kavalale, teeb, libastunud, vangile.
- 5) Kinnise, enda, iseloomuga, mees, juhtunu, hoiab, teada.
- 6) Hindas, sellega, võttis, jaks, olukorra, ja, elu, mehe, ta, lõppes, lootusetuks, endalt.
- 7) Salakaval, politsei, 2005. aastal, vang, peeti, poolt, kinni.

Tekst nr 9

- 1) Ametniku eksisammu võidakse kiirelt ja julmalt ära kasutada.
- 2) Päeval heliseb ühes Lõuna-Eesti arestimajas töötava mehe mobiiltelefon.
- 3) Vangid üritavad valvurites kaastunnet tekitada ning leida ja ära kasutada valvurite nõrkusi.

- 4) Libastunud valvur teeb soodustusi kavalale vangile.
- 5) Kinnise iseloomuga mees hoiab juhtunu enda teada.
- 6) Sellega mehe jaks lõppes, ta hindas olukorra lootusetuks ja võttis endalt elu.
- 7) 2005. aastal peeti salakaval vang politsei poolt kinni.

Tekst nr 10

1. Öises vahetuses olles tuleb sageli ette olukordi, kus tahetakse ettenähtust kauem televiisorit vaadata. Kambrist helistatakse ja küsitakse peavalurohtu. Lähem neid viima ning alles siis tullakse välja tõelise sooviga. Kinnipeetav näitab mulle TV-kava ja ütleb, et ma helistaks korrapidajale ja paluks, et vool jäetaks kauemaks sisse: nad tahvat emadepäeva puhul ühe filmi lõpuni vaadata. Kiidab mind ette ja taha. Uustulnukana otsustasin, et saagu, mis saab, ja ei lubanud kellelegi helistada. Asi lõppes mõne jalahoobiga vastu ust.

2. Vahistatute hoones oli helistamise päev. Telefoni lubatakse kasutada 10 minutit. Ajalimiidi möödudes hakatakse muidugi paluma: ma ei saanud numbrit kätte, aga ema ootab jne. Alguse asi ja ükskord lubasingi. Põhiline jutt, et ainult üks minut, noh see on muidugi absoluutselt teoreetiline. Aga hädasti oli vaja helistada ja kui numbri valis, polnudki rääkida öieti midagi. Koputasin luugile ja andsin korralduse toru hargile asetada. Loomulikult ei teinud ta seda. Lõpuks väga vaevaliselt sai toru oma kohale.

3. Olin alles vanglasse tööle asunud ja minu juhendajaks määrati töötaja, kes oli seda tööd juba aastaid teinud. Peagi panin tähele, et ta suhtles kinnipeetavatega kuidagi liiga semulikulit. Teadsin, et keelatud on kinnipeetavatega kõik ametivälise suhtlemine. Ühel hommikul rivistusel teatati, et see ametnik ei tööta enam meie kollektiivis.

Mis siis juhtus?

Saime teada, et eelmisel päeval oli kinnipeetav, kes koristajana töötas, pakkunud mu töökaaslasale „diili“. Ta soovis teha vahetuskaupa, et kahe paki sigarettide vastu pakkus teksatagi. Öhtul koju minnes ootas ametnikku pääsلاس aga ebameeldiv üllatus. Teostatud läbiotsimise tulemusena leiti tema juurest see õnnetu teksatagi. See päev jäigi mu töökaaslasale meie vanglas viimaseks.

Tekst nr 11

Intervjuu eluaegse kinnipeetavaga

Kas sa saad ise valida, kellega ühes kambris elad?

Meid kolmekesi lihtsalt pandi ühte kambrisse.

On sul mingi võimalus vabadesse pääseda?

Praegu on ainus lootus, et muudetakse seadusi.

Mitu korda sa enne eluaegse karistuse saamist olid vanglas istunud?

Kaks. Esimene kord oli tühiasi, istusin autovarguse eest kuni kohtuni ja siis kohe välja. Teine kord määrati autovarguse ja selle seest maki varguse eest kuus kuud.

Kirjelda oma päeva.

Ärkan. Pesen, kambris on kraanikausid ja tualett. Söök tuuakse kambrisse, söön. Pärast lõunat lähen jalutuskäigule, hüppan-jooksen jalutusallas. Lähem koju. Hakan õppetunde tegema, ma püüan kooli lõpetada. Siis vaatan telekat. Kirjutan tuttavatele kirju. Kui magada tahan, kustutan kambris tule.

Mitmendas klassis sa õpid?

Praegu püüan kaheksandat klassi lõpetada.

Kes sinuga kokkusaamistel käivad?

Pikkadele kohtumistele ei tule keegi, sest ma lahutasin pool aastat tagasi.

Miks?

Mitte mingisugust armastust ei olnud enam. Ei minul tema vastu ega temal minu vastu.

Kas sina oled ka tüdrukutele tutvumiskuulutuste peale kirjutanud, nagu paljud vangid teevad?

Varem küll, aga see tüütas ära. Juba tead ette, kuidas kirjavahetus areneb. Näed ajalehes kuulutust. Kirjutad kirja. Ja mitte tavalise, vaid valad seal välja oma hinge. Kui kirjavahetus hakkab arenema, siis võivad tüdrukud kirjutada, et sa oled nii hea, ma armastan sind, jumaldan, ei saa ilma sinuta elada ja muud seesugust. Kuigi nad pole sind kunagi näinud, ei tea sinu tegusid ega tausta

Kas mõni kirjasõbranna on tulnud ka vanglasse sinuga kokkusaamisele?

Jah. Täitsa hiljuti, jaanuari lõpus. Oleksin peaaegu pea kaotanud ja uuesti abiellunud. Aga mul hakkas sellest tüdrukust kahju.

Miks?

No milleks talle selline mees, kes istub vangis? Ta on noor, ilus, sümpaatne, võib endale ka vabaduses ükskõik kelle leida. Ainus, mis ma saaksin talle anda, oleks moraalne toetus.

Me hakkasime kirjutama umbes kuu aega pärast seda, kui ma olin lahutuspaperid sisse andnud. No ja läks-läks-läks, kuni ta tuli kokkusaamisele. Seal karjus, et ma armastan sind, ma jään sind ootama.

Kas ka sina rääkisid talle kohtumisel, et armastad teda ja nii edasi?

No jaa. Räägitakse, et naised armastavad kõrvadega. Räägid talle, et armastad ja igasugust sihkest juttu. Naised usaldavad ja harjuvad sinuga ära.

Kas sina lõpetasid kirjavahetuse?

Jah. Ei tahaks noort hinge hukutada.

Millest sa vanglas kõige enam puudust tunned?

Naiselikust soojusest.

Kas sa ema-isaga suhtled?

Neid ei ole. Isa on, aga kuskil Venemaal. Ma ei tea isegi seda, kas ema on elus või mitte.

Millest sa unistad?

Isegi ei tea. Tahaks lihtsalt vabaduses elada.

Tekst nr 12

Kinnipeetava läbiotsimine on kohustuslik järgmistel juhtudel:

- vanglasse sisenemisel ja vanglast väljumisel;
- enne ja pärast kokkusaamist;
- objekti läbiotsimise ajal, kui kinnipeetav viibib läbiotsimise ajal objektile;
- enne kinnipeetava saatmist.

Vanglaametnikul on õigus kinnipeetav läbi otsida ka muudel juhtudel.

Tekst nr 13

Pange kõik keelatud esemed laua peale!

Ärge segage!

Väljuge kambrist!

Minge sein äärde!

Seiske näoga seinu poole!

Tõstke käed üles!

Asetage käed seinale!

Pöörake peopesad (randmetest) väljapoole!

Pange jalad harki!

Seiske rahulikult!

Võtke kingad jalast ära!

Võtke kampsun seljast ära!

Kükitage!

Tekst nr 14

Teade nr 1

Vanglate relvastatud üksus teostas läbiotsimise Mummu Vanglas.

12. oktoobri 2006 hommikul viis vanglate relvastatud üksus Mummu Vanglas läbi eelnevalt planeeritud kinnipeetavate eluruumide läbiotsimise. Läbi otsiti ligi 95 kinnipeetavat. Kontrolli käigus leiti ja võeti ära üks mobiiltelefoni laadija, tätoveerimisaparaat, mp3-mängija, süstal ning tera- ja torkeriistu. Lisaks elukambritele otsiti läbi ka kartserikambriid ja eeluuritavate osakonna viis kambrit.

Teade nr 2

Vanglate relvastatud üksus teostas läbiotsimise Mäe Vanglas.

6. juulil 2006 aastal teostas vanglate relvastatud üksus rutiinse kontrolli korras läbiotsimise Mäe Vanglas.

Läbiotsitud osakonnas viibis umbes 200 kinnipeetavat.

Kontrolli käigus leiti ja võeti ära kuus mobiiltelefoni, seitse mobiiltelefoni laadijat, hulgaliselt torke- ja löikeriistu, süstlaid, ainet, mis reageeris narkokiirtestile ning omanikuta audio- ja videoaparatuuri. Lisaks relvastatud üksusele osalesid läbiotsimisel ka kolm narkokoera erinevatest vanglatest.

Kontroll kulges probleemideta ning kinnipeetavate poolset vastuhaku ei esinenud. Relvastatud üksus loodi vanglate juurde 2001. aasta jaanuaris, üksuse põhiülesanne on seotud kuritegevuse ennetamise, tõkestamise ja avastamisega ning eriettevalmistust nõudvate ülesannete täitmisega vanglates.

Teade nr 3

Vanglate relvastatud üksus teostas läbiotsimise Laine Vanglas.

24. augusti 2006 varahommikul viis vanglate relvastatud üksus Laine Vanglas läbi eelnevalt planeeritud kinnipeetavate eluruumide läbiotsimise. Kontrolli käigus leiti ja võeti ära 12 mobiiltelefoni, 20 SIM-kaarti, sularaha, üks digitaalfotoaparaat ning hulgaliselt olmeprahti ja torke- ja löikeriistu. Läbi otsiti Laine Vangla teine ja viies eluosa-kond, kokku seega ligi 250 kinnipeetavat. Kõigile läbiotsitud kinnipeetavatele teostati eelnevalt ka turvakontroll.

Tekst nr 15

Kokkusaamise taotlusse märgib kinnipeetav

- taotleja ees- ja perekonnanime,

- sünniaja,

- karistuse alguse ja lõpu,

- eluosakonna,

- kellega toimub kokkusaamine,

- kokkusaamise arvatava/soovitava aja,

- seadusliku aluse.

Tekst nr 16

Lühiajalised ja pikaajalised kokkusaamised toimuvad vangla territooriumil kokkusaamiste ruumides või selleks ettenähtud kohas. Kokkusaamisele saabunud isik peab esitama kehtiva isikut tõendava dokumendi. Enne kokkusaamisele lubamist tutvustatakse külastajale kokkusaamise korda; tehakse ettepanek anda kokkusaamise ajaks vangla vastutavale isikule hoiule asjad, mis ei ole vanglasse sisenemisel lubatud.

Vangla juhtkond võimaldab kinnipeetavale lühiajalise kokkusaamise üks kord kuus. Selle kestus on kuni kolm tundi. Kokkusaamisruumis võivad kinnipeetav ja kokkusaamisele tulnud isik rääkida omavahel läbi klaasist vaheseina telefoni abil vanglaametnike järelevalve all.

Tekst nr 17

- 1) Kinnipeetav Jaanus Õun taotleb lühiajalist kokkusaamist.
- 2) Külastajad sisenevad pääslasse kolme inimese kaupa.
- 3) Kinnipeetav naasis pikaajaliselt kokkusaamiselt.
- 4) Vahistatu Märt Jõgi tahab saada kokku abikaasaga.
- 5) Kokkusaamised toimuvad selleks ettenähtud kohas.
- 6) Kinnipeetav Tõnu Mägi ei soovi rääkida läbi klaasist vaheseina.
- 7) Vangla juhtkond võimaldab kokkusaamise üks kord kuus.
- 8) Külastaja peab esitama isikut tõendava dokumendi.

9) Kokkusaamisele tulnud vahistatu Joel Pärna sõber ei soovi anda hoiule mobiiltelefoni.

10) Kinnipeetava Elar Leeki elukaaslane soovib hüvitada pikaajalise kokkusaamise kulud.

11) Pääsla vanemvalvur on kohustatud tagastama külastajale isikut tõendava dokumendi.

Tekst nr 18

Kinnipeetavad räägivad...

Riho:

Pika vahistamise aja korral vajatakse kokkusaamisi rohkem, kui üks kord kuus. Saad küll oma aja abikaasaga rääkida (kui sõber on ka kaasas, jätab osa aega tema jaoks), aga noh lahti rääkida ei suuda. Jääb väga palju ütlemata asju. Nii et ühest küljest suurepärase, et abikaasat näed, teisalt jääb hinge ikkagi valu.

Taivo:

Kokku saadakse mitte ainult abikaasa, elukaaslase, sugulaste, vaid ka sõpradega. Väga lähedase sõbraga kokkusaamise vajadus on mõlemapoolne. Samas on mõlemal soov tegelikult kõigest rääkida. Omal ajal polnud üldse saladusi omavahel. Nüüd, kui sõbraga kokkusaamistele minnakse, ei osata miskit küsida, on nagu ehmunud. Lahti rääkida ei suudeta. Milles on põhjus? Klaassein, telefonitoru, kõrvalolevad teised kokkusaajad. Räägitakse omavahel küll, kuid ütlemata jääb rohkem. See ei rahulda kumbagi.

SÕNASTIK

A

aitkää/maks, -u, -u, -e – взятка
ameti/koht, -koha, -kohta, -kohti
– должность, пост
ametnik, -u, -ku, -ke – чиновник,
служащий
and/ma (hoiule), anda, annan,
antud – сдать на хранение

E

edasta/ma, -da, -n, -tud
– передать, перенести
esita/ma, -da, -n, -tud
– представить, предъявить
ettenähtud – положенный,
установленный

H

hävita/ma, -da, -n, -tud
– уничтожить, разрушить
hüvita/ma, -da, -n, -tud
– возместить, оплатить

J

jalutus/käik, -käigu, -käiku, -käike
– прогулка
jaota/ma, -da, -n, -tud – разделить,
распределить
juht/kond, -konna, -konda, -kondi
– администрация, руководство
jälgi/ma, -da, -n, -tud – следить,
наблюдать
järele/valve, -, -t, -id – надзор

K

kaas/tunne, -tunde, -tunnet, -tun-
deid – сочувствие, сострадание
kallale/tung, -i, -i, -e – нападение,
посягательство
kand/ma (karistus), kanda,
kannan, kantud – нести наказание,
отбывать срок
kasuta/ma, -da, -n, -tud
– использовать, пользоваться
keela/ma, -ta, -n, -tud – запрещать,
воспрещать
kehtesta/ma, -da, -n, -tud
– вводить, устанавливать
kestus, -e, -t, -i – длительность,
продолжительность
kinnipeetav, -a, -at, -aid
– заключённый
kinnipidamis/asutus, -e, -t, -i
– место заключения
kinnita/ma, -da, -n, -tud – заверить,
утвердить
kirja/vahetus, -e, -t, -i – переписка

kodu/kord, korra, korda, kordi/
kordasid – правила внутреннего
распорядка
kohane/ma, -da, -n, -tud
– освоиться, привыкнуть
kohus, kohtu, kohut, kohtuid
– суд
kokkusaami/ne, -se, -st, -si
– свидание
kokkusaamis/ruum, -i, -i, -e
– помещение для свиданий
koosta/ma, -da, -n, -tud
– составлять
korraldus, -e, -t, -i – распоряжение,
порушение
kuritegelik, -u, -ku, -ke
– преступный
kurjategija, -, t, -id – преступник
kõrvalda/ma, -da, -n, -tud
– отстранять
külastaja, -, t, -id – посетитель

L

libastu/ma, -da, -n, -tud
– поскользнуться, оступиться
luba/ma, -da, -n, -tud – обещать,
разрешать
lukusta/ma, -da, -n, -tud
– закрывать на замок, запираеть
läbiotsimi/ne, -se, -st, -si – обыск
lühijali/ne, -se, -st, -si
– краткосрочный

M

mees/kond, -konna, -konda,
-kondi – команда
mitmeplaani/ne, -se, -st, -si
– многоплановый
mitteametlik, -u, -ku, -ke
– неофициальный

N

naasma, naasta, naasen, naas-
tud – вернуться, возвращаться
nõrkus, -e, -t, -i – слабость
nõud/ma, nõuda, nõuan, nõutud
– требовать, затребовать

O

okas/traat, -traadi, -traati, -traate
– колючая проволока
olme/ruum, -i, -i, -e – бытовое
помещение
omavahel – между собой
otsima (läbi), -da, -n, -tud
– обыскивать

P

paiguta/ma, -da, -n, -tud
– помещать, размещать
peidik, -u, -ut, -uid – тайник
piirde/tara, -, -, -sid – ограждение
pikaajali/ne, -se, -st, -si
– длительный
pulbrili/ne, -se, -st, -si
– порошкообразный
põgene/ma, -da, -n, -tud – сбегать,
убегать
põgenemi/ne, -se, -st, -si – побег
pääsla, -, -t, -id – проходная

R

relvastatud üksus, -e, -t, -i/eid
– вооружённое подразделение
riigiamet/nik, -u, -ku, -ke
– государственный чиновник
(госчиновник)
röövimi/ne, -se, -st, -si – грабёж,
разбой
rünne, ründe, rünnet, ründeid
– нападение, посягательство

S

saabu/ma, -da, -n, -tud
– наступать, прибывать
saa/ma (kokku), -da, -n, -tud
– встречаться
saat/ma, saata, saadan, saade-
tud – направлять, сопровождать
seaduslik, -u, -ku, -ke – законный
side, sideme, sidet, sidemeid
– связь
soodustus, -e, -t, -i – льгота
suhe, suhte, suhet, suhteid
– отношение
suhtlema, suhelda, suhtlen,
suheldud – общаться
säilita/ma, -da, -n, -tud – хранить,
сохранить

T

taga/ma, -da, -n, -tud
– обеспечивать, гарантировать
takista/ma, -da, -n, -tud
– препятствовать, мешать
taotlus, -e, -t, -i – ходатайство
teata/ma, -da, -n, -tud – сообщать,
известить
teene, -, -t, -id – услуга
tekita/ma, -da, -n, -tud
– причинять, производить
teosta/ma, -da, -n, -tud
– осуществлять, производить
tootmis/ruum, -i, -i, -e
– производственное помещение

torke-lõike/riist, -a, -a, -asid
– колюще-режущий предмет
tund/ma, tunda, tunnen, tuntud
– чувствовать, знать
turvalisus, -e, -t, -i –
защищённость, безопасность
tutvus, -e, -t, -i – знакомство
tõkesta/ma, -da, -n, -tud
– предотвращать, преграждать

U

uurija, -, -t, -id – следователь

V

vabadus, -e, -t, -i – свобода
vabaduse/kaotus, -e, -t, -i
– лишение свободы
vabanemis/toetus, -e, -t, -i
– пособие по освобождению
vahe/sein, -a, -a, -u – перегородка
vahistatu, -, t, -id – заключённый
под стражу, арестованный
vang, -i, -i, -e – заключённый, узник
vangistus, -e, -t, -i – тюремное
заключение
vangistus/osakond, osakonna,
osakonda, osakondi – тюремный
отдел
vangi/valvur, -i, -it, -eid
– тюремный охранник
vangla, -a, -t, -aid – тюрьма
vangla/teenistuja, -, -t, -id
– тюремный служащий
vangla/töötaja, -, -t, -id
– сотрудник тюрьмы
vargus, -e, -t, -i – кража
varusta/ma, -da, -n, -tud
– снабдить, оснастить
vastutav, -a, -t, -aid –
ответственный
viibi/ma, -da, -n, -tud – находиться
viivitamata – незамедлительно
võimalda/ma, -da, -n, -tud – давать
возможность
vähemalt – по меньшей мере
välja/minev, -a, -t, -aid
– исходящий
väljapressimi/ne, -se, -st, -si
– вымогательство
välja/õpe, õppe, õpet – обучение
väärtusta/ma, -da, -n, -tud
– ценить

Õ

õigus/kantsler, -i, -it, -eid
– канцлер юстиции

Ä

ähvarda/ma, -da, -n, -tud
– угрожать

Ü

üleandmi/ne, -se, -st, -si
– передача
üंबर/lükkamatu, -, -t, -id
– неопровержимый
ürita/ma, -da, -n, -tud – пытаться,
стараться